

...
tarafından
TÜSTAV'a
bağışlanmıştır

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 42 - 27 OCAK 1976

5 TL.

fasizme karşı
demokratik
kütlevi
direnışı

TÜSTAV

KORUTÜRK LÜTFİ DOĞAN KARARNAMESİNİ NEDEN İMZALAMIYOR ?

KARATAŞ'IN KARARNAMESİNİN İMZALANMASINA KADAR DEMİREL "CUMHURBAŞKANLIĞI İLE TARTIŞMA İÇİNDE OLDUKLARINI" SÖYLERKEN; KARARNAMENİN İMZALANMASINDAN SONRA AP GRUP BAŞKAN VEKİLİ ŞU DEMECİ VERDİ: "İSTİKLAL MARŞI, BAYRAK VE CUMHURBAŞKANLIĞI HER TÜRLÜ POLEMİĞİN ÜSTÜNDE HÜRMECE MECBUR OLDUĞUMUZ ÜÇ KUTSAL VARLIĞIMIZDIR." BÖYLECE AP'NİN "İSTİKLAL MARŞI VE BAYRAK" LA "TARTIŞMAYA" GİREBİLECEĞİ DE ORTAYA ÇIKTI.

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'ün Karataş kararnameyi onayladıktan sonra, karşılaştığı sert eleştiriler üzerine Çankaya bir açıklama yaptı. Bu açıklamada Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin sınırlı olduğu ve Karataş kararnameyi imzalamamasının mümkün olmadığı anlatılmak istendi. Çankaya'dan yapılan bu açıklama zorunlu başka sorulara yol açıyor. Cumhurbaşkanı Korutürk'ün Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan'ın görevden alınmasıyla ilgili olarak Cephe Hükümeti tarafından hazırlanan kararnameyi uzunca bir süredir imzalamadığı biliniyor. Çankaya'dan yapılan açıklama geçerli kabul edilecek olursa, Lütfi Doğan kararnameyi imzalamaması, Cumhurbaşkanı'nın yasal yetkilerini aştığı ileri sürülebilir mi? Korutürk'ün AP Lideri Demirel'in kişisel prestij konusu yaptığı kararnameyi imzaladığı söylenmeyecek mi?

Devlet Başkanı Korutürk'ün tartışma ve sert tepkilere konu olan Karataş onayından sonra yapılan açıklamanın incelenmesi gereken başka yönleri de var. Cumhurbaşkanlığı döneminin önemli bir bölümünü geride bırakan Korutürk, yetkilerinin açıklığı kavuşturulmasını gerekli görüyor. Eğer Cumhurbaşkanlığı yetkilerinin ne olduğu konusunda kuşku varsa, özellikle tartışmalı kararnameyi onaylanmasının, bu açıklık sağlanıncaya kadar bekletilmesi gerekmez mi? Orhan Apaydın, Cumhurbaşkanlığı'nın siyasal sorumluluğu ile ilgili Anayasa hükmünün ancak hukuka uygun kararlarda geçerli olacağını belirtti. Karataş'ın hukuk dışı bir yöntemle TRT'nin başına oturduğu ve bu yüzden de TCK 146'ya göre yargılanabileceği ileri sürülüyor. Cephe Hükümeti devrildiği zaman her halde böyle bir yargılama yoluna gidilmesi gerekecek.

Karataş ve Lütfi Doğan kararnameyi karşılaştırılması, hukuk açısından gerekli ve mümkün bir karşılaştırma. Fakat bunun dışında, Cavit Mutuş örneğini de hatırlamak gerekiyor. İskenderun Demir - Çelik İşletmelerinin açılış töreninden hemen önce Türkiye Demir - Çelik İşletmeleri Genel Müdürü Cavit Mutuş görevinden istifa ederken kendisi için Ecevit ve Demirel Hükümetlerinin ayrı ayrı görevden alınma kararnameyi hazırladığını, ancak Korutürk'ün 14 ay süre ile bunları imzalamayı tuttuğunu açıkladı. Karataş kararnameyi yetkisizliğini ileri süren Cumhurbaşkanı, bir başka karnameyi 14 ay tutabiliyor. Bu kararname de, Lütfi Doğan kararnameyi gibi Erbakan'ın isteyip Demirel'in sözde razı olduğu karname türünden. Ama hukukun bütün imzalar tamamlanıp Çankaya'ya sunulmuş kararname. Üstelik hem Lütfi Doğan hem de Cavit Mutuş kararnameyi hukuki hiç bir tartışma yok. Danıştay kararları söz konusu değil.

Lütfi Doğan ve Cavit Mutuş örneklerini çoğaltmak mümkün. Yalnız hukukun bir örnek olması bile yeterli. Bir örnek bile Cumhurbaşkanı Korutürk'ün, Karataş kararnameyi imzalamasını gerektiren hiç bir hukuki zorunluluk olmadığını gösteriyor. Korutürk'ün hukuki zorunluluklardan daha çok siyasal endişelerle hareket ettiği anlaşılıyor. Siyasal endişelerde de Cephe Hükümeti'nin geleceğinden daha çok Demirel'in prestijinin önem kazandığı görülüyor. Korutürk'ün gittikçe prestijini yitiren bir parti başkanı için bu kadar geniş hukuk tartışmasına razı olması gerçekten büyük bir şanssızlık.

DEREYİ GÖRENLER VE PAÇAYI SIVAYANLAR

21 Ağustos 1975:

Fahri Korutürk: "Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Türkiye'de devlet idaresini Marksist temellere dayanan felsefenin eline terk etmeyeceğiz. Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyeti, Cumhuriyet Türkiye'sinde din ve şeriat emellerine terk edemeyiz ve etmeyeceğiz." (Trabzon'da bir sinemada yaptığı konuşma)

22 Ağustos 1975:

Behice Boran: "Sayın Korutürk önümüzdeki kısmi seçimleri söz konusu ederek kendi siyasi görüşlerini belirtmiş ve zımnen bazı partileri suçlar, mahkûm eder biçimde yurttaşların bu belirttiği görüşleri gözünde tutarak sandık başında oy kullanmalarını istemiştir. Korutürk'ün bu beyanı ve çağrısı açıkça Anayasa'ya aykırıdır."

27 Ağustos 1975:

Son Havadis, Abdullah Uraz: "Sayın Cumhurbaşkanı sandık başına giderek vazifelerini oylarını kullanmak suretiyle yapacak vatandaşları da, partileri de uyarmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanının konuşmasında yer alan tarif, seçimlere giren CHP ve MSP'yi hedef almaktadır. Marksist görüş, CHP'ye nerede ise tamamen hakim olmak üzeredir. TRT'nin başına getirdiği zat da böyle bir görüşün sahibi ve müdafisi idi. Her halde Sayın Cumhurbaşkanı, bu zata ait kararnameyi imzalarken uzun uzun tetkik yapmış olacaktır. Görevden alınırken olduğu gibi tayininde de aynı tetkik işleriyle gösterilmiş olsa idi, bu görüşler TRT'de savunulmuş ve bazı fikirler oluşturulmazdı."

20 Aralık 1975:

CHP Karataş'ın TRT Genel Müdürlüğüne atanması konusunda Korutürk'ü uyardı. (Gazeteler)

25 Aralık 1975:

Korutürk Karataş'ın kararnameyi geri çevirdi (gazeteler).

29 Aralık 1975:

Orta Doğu: "Cumhurbaşkanının müşavirlerinin siyasi eğilimleri hususunda kulaktan kulağa söylenenlerin bulunduğu inkar etmek mümkün değildir. Müşavirlerin verdikleri bu mütalaa da sağlıklı değildir. Bu mütalaa ile konu devlet hayatımız bakımından özellikle yürütme organının fonksiyonu bakımından sayın Prof. Karataş'ın atanmasını çok ötesine gitmiştir."

Orta Doğu, Erol Güngör: "Bizim bildiğimiz demokrasilerde devleti hükümet idare eder. Mahkemeler ihtilafları halletmekle görevlidir, ama hiç kimse muhtemel ihtilaflara mani olmak üzere yapacağı işleri mahkemeye danışmaz. Sayın Korutürk'ün (kararnameyi) geri çevirmesi gerekenden böyle bir netice çıkmaktadır ve bu netice Türkiye Cumhuriyeti Devletinin geleceği bakımından son derece vahimdir."

30 Aralık 1975:

Orta Doğu, Erol Güngör: "Sayın Korutürk'ün kendi sorumluluğunu davet etmeyen bir meselede ağır titizlik göstermesinin başka bir sebebi olduğu düşünülebilir."

31 Aralık 1975:

Orta Doğu: "Cumhurbaşkanımız Fahri Korutürk'ün shtsi sebeplerle yakında Cumhurbaşkanlığından ayrılacağı bildirilmektedir. Cumhurbaşkanının görevi daha fazla taşınmasında eğilimi bakımından mknkslar bulunduğu sonucuna varılmıştır. Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk de zaten uzun süredir görevinin gerektirdiği çalışmaları yapamaktan şikayetçi idi. Son bir hafta içinde Ordu-nun yüksek kademelerinde yapılan tayinlerle Korutürk'ün shtsi sebeplerle görevinden istifa edeceği iddiaları bağdaştırılmaktadır. Hükûmete yakın çevreler, Korutürk'ün bazı hükümet tasarrufları üzerindeki tutumunun Cumhurbaşkanı yetkilerini zorladığını ileri sürmektedirler. Bilindiği gibi, hükümetten Çankaya'ya onay için giden bazı kararname-günlerdir Kökte beklemektedir."

2 Ocak 1976:

Cumhuriyet, Oktay Akbal: "Yeni yılda en büyük givencemiz Atatürk'ün Çankaya'da Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na yürekten bağlı bir devlet adamının bulunmasıdır. Atatürk döneminin bir yapıtı olan Anayasa'dan ödün vermeyeceğine inandığımız ayıllı kişilerden biridir Korutürk. Türk halkı Anayasa'na bağlı Başkanını sonuna dek destekleyecektir."

6 Ocak 1976:

Milliyet, Abdi İpekçi: "Bu kez Cumhurbaşkanı, yasalara aykırılığı tes-cil edilmiş bir tasarrufu bile bile yine imzalamaya hazır değildir."

11 Ocak 1976:

Son Havadis, Abdullah Uraz: "Sayın Cumhurbaşkanı mesele "Türkiye'de Marksist görüş hakim olamayacaktır" derken, TRT, marksist görüşlü bir zihni-yete elbet teslim edilemez."

13 Ocak 1976:

Milliyet, Abdi İpekçi: "Cumhurbaşkanını vicdanen tatmin edici bir yol bulunmadığı ve kararnameyi hukuka aykırılığı kaygıları giderilemediği takdirde böyle bir belgeye imzasını atmayacağını sanıyoruz."

19 Ocak 1976:

Cumhuriyet, Uğur Mumcu: "Cephe hükümetinin hazırladığı bazı kararname-yi onaylamayan Cumhurbaşkanı, öyle görünür ki, bu hükümetin sürgit başımızda kalmasından pek hoşnut değildir. Fakat Cumhurbaşkanı'nın yetkilerinin sınırlı olması nedeniyle ancak bazı kararname-leri imzalamayarak, Demirel hükümetine karşı tutumunu belirlemeyi uygun bulmaktadır."

19 Ocak 1976:

KORUTÜRK KARATAŞ'IN KARARNAMESİNİ İMZALADI.

20 Ocak 1976:

Bülent Ecevit: "Geçen yıl seçim yasaklarının başladığı dönemde, Sayın Cumhurbaşkanı'nın, seçim yapılacak bazı illeri de kapsayan ve hükümet destek olma çabası gibi yorumlamaya son derece elverişli bulunan bir geziye çıkması, bunun da ötesinde, partiler arasında tum ve yurttaşlara nasil oy kullanacakları, konusunda telkinde bulunma anlamında gelen konuşmalar yapması çok yadırgamıştık. Cumhurbaşkanlığının tarafsızlığı ile bağdaştıramıyştık. Fakat o zaman, bu makamı tartışmaların üstünde tutma bakımından bize düşen sorumluluğu adeta zorlarcasına susmuş-tuk. Şimdi daha ağır bir duruma karşı karşıyayız. Çünkü bir Cumhurbaşkanı'nın tarafsızlıktan uzaklaşmasında da daha ağır bir durum, hukuk devleti kuralarıyla ve hele yüksek mahkeme kararlarıyla da ters düşmektedir. Türkiye'de demokratik hukuk devleti, üstelik, ne yazık ki, bu kez sayın Cumhurbaşkanı'nın elinden bir darbe daha yemiştir."

22 Ocak 1976:

Son Havadis, Selçuk İrdem: "Yüce huzurunuzda tazimle eğiliyorum. Muhtemelen kişiliğinizde, Devletiye ve Milletime olan yürekten saygı duyumorum. Ve sizi, Atatürkçülüğün Çankaya'ya çekilmesi bayrağı olarak selamlıyorum."

22 Ocak 1976:

Cumhuriyet, Uğur Mumcu: "Cumhurbaşkanının çevresinde, bugün iktidarın koşturunda, bazı yüksek bürokratlar bulunmaktadır. Bu "Köşk Bürokrasi", Cumhurbaşkanı, siyasal iktidardan çişisine sokmaya çalışmaktadır. Cumhurbaşkanı istifa tehditleri karşısında, hükümeti düşürmenin sorumluluğundan çekindiği için, ister istemez bu kararnameyi imzalamıştır."

20 Ocak 1976:

Milliyet, Abdi İpekçi: "Cumhurbaşkanı şu bunalmış günlerde ülkeyi hükümetsiz bırakacak bir davranışta bulunmaktan sakınmıştır. Nitekim kökte yakın çevreler "Cumhurbaşkanı, hükümet düşüren değil, hükümet kuran bir kişidir" demektedirler."

YORUYUŞ HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:	Yazı Kurulu:	İstanbul :	Hacı KANTARCI
Nihat SARGIN	Umur COŞKUN	İzmir :	Aydan GEDİKALİ
Yazı İşleri Müdürü:	Metin ÇULHAOĞLU	Eskişehir :	Vedat BARANOĞLU
Taner TUNCEL	Mehmet AKÖZER	Bursa :	Cengiz KOÇ
Teknik Sekreter:	Dr. Orhan KURMUŞ	Adana :	Ceyhan CAN
Uğur OKMAN	Varlık ÖZMENEK	Diyarbakır :	Ruhi KOÇ
	Dr. Ercan EYÜBOĞLU	Avrupa :	RAŞİT KAYA
		19 Rue Emile Dubois 75014	
		PARİS	

YÖNETİM:	İLAN KOŞULLARI:
Konur Sokak 15/8 Kızılay	Arka Kapak (renkli) : 7500.-TL.
Ankara Tel: 17 45 81	Arka Kapak siyah beyaz : 6000.-TL.
İSTANBUL BÜROSU:	İç sayfalarda sütun santimi : 20.- TL.
Piyerloti Cad.	Yayın İlanları : %50 İndirimli
İstanbul Tel: 26 35 67	Kaynak göstermeden alıntı yapılamaz.
	Gönderilen yazı ve fotoğraflar iade edilmez.
ABONE KOŞULLARI:	İstanbul Dağıtım : Fuat BOTE
Yıllık : 200.	Ege Dağıtım : Orhan ÖZŞİŞMAN
6 Aylık : 100.	Baskı: Daily

FAŞİZME KARŞI KÜTLE HAREKETİ

YALÇIN KUÇUK

Halk Partisi'ni solundan eleştirmek gerekli. Halk Partisi gibi bir kütle partisini eleştirerek daha ileri bir program ve eylem zorlamak sosyalistlerin vaz geçemeyeceği bir gereklilik. Uzun bir bekleyiştten sonra bu gerekliliğin genel kabul gördüğü anlaşılıyor. Uzun bir süre demokratik ve ileri bir toplum özleminin bütün gerekleri Halk Partisi'nin kendi iç mantığına bırakıldıktan sonra, şimdi, bu mantığının zorlandığı görülüyor. Ancak, Türkiye'de faşizmin tırmanma zincirine yeni halkalar eklenirken Halk Partisi'ni solundan eleştirmenin tek eylem türü olarak ortaya çıktığı görülüyor. Bu gün, faşist tırmanma zincirini kırmak için Halk Partisi'ni solundan eleştirmekten başka bir eylem düşünülemez oldu. Bu, ilericilerin kabul edemeyecekleri bir yanlış ve bir lüks olarak ortaya çıktı. Demokratik özlemlerin gerçekleştirilmesini Halk Partisi'ne bırakıp beklemekle, faşist tırmanma zincirini kırmak için yalnızca Halk Partisi'ni eleştirmek arasında önemli bir fark yok. İkincisi, birincisinin devamından ibaret.

Faşist tırmanma zincirinin kırılmasında Halk Partisi'nin yükleneceği önemli işlevler var. Bunda kuşku yok. Faşizmin yenilmesi ve defedilmesinde Halk Partisi'ne omuz veren tabanın büyük bir bölümü diğer ilericiler ve sosyalistlerle birlikte mücadele edecek. Bunda da kuşku olmamalı. Yalnız kuşku duyulmaması gereken başka noktaların da bulunduğunu unutmamak gerekiyor. 1973 seçimleriyle yenilenen Halk Partisi, bir hükümet ortaklığı ile uzunca muhalefet dönemlerini yaşadı. Bu dönemlerde bir çok "yanılgı" ortaya çıktı. Şimdi bu yanılgılar için söylenecek olan şu: Yanılgılar, bilgisizlik ya da beceriksizlikle açıklanamaz. Bilgisizlik ya da beceriksizliği gidermek zor olmasa gerek. Bu yüzden yanılgıların kökenini, başka yerde aramak zorunlu. Başka yer ise Halk Partisi'nin sınıfsal ve ideolojik yapısı. Halk Partisi'nin sınıfsal ve ideolojik yapısı 1973 seçimleriyle başlayan bu güne kadarki gelişimi ile bundan sonraki açılımlarına ışık tutuyor.

Bu sınıfsal ve ideolojik yapıyı, ne küçümsemek ne de abartmak gerekli. Yalnızca boyutları üzerinde düşünmek yeterli. Sınıfsal ve ideolojik yapının belirlendiği ve bugün güncel olan iki temel çizgi var. Bunlardan birisi, sosyal demokrasinin sözleriyle eyleminin birbirine pek uymaması. Dünyanın birçok ülkesinde sosyalizmi ağzından düşürmeyen ama mülkiyet sorunlarıyla ilgilenmeyi kesinlikle reddeden bir çok sosyal demokrat parti var. Bu durum, sosyal demokraside sözle eylem uyumsuzluğunun en yaygın örneklerinden biri. Türkiye'de en son örnek ise Halk Partisi Lideri'nin demokrasiyi korumakta işçi sınıfına verdiği yer. Ecevit'in bu değerli değerlendirmesinden sonra Türkiye'de demokrasiyi korumak için Türk - İş liderliği, demokrasiyi korumak bir yana, Türk - İş tabanındaki işçilere gitmek için bile verimli bir kapı olmanın çok uzak.

Sosyal demokrasinin ikinci temel çizgisi, kuşkulu ve gecikmeli tutum almak. Avrupa'daki faşizm deneyimlerinde, sosyal demokrasinin bu kuşkulu ve gecikmeli tutumunun ne kadar pahalıya mal olduğunu bilmeyen kalmadı. Bugün Türkiye'de başka örnekler görülüyor. Meclis başkanlığı seçiminin kilitlendiği dönemde Halk Partisi yöneticileri, bu kilitlenmeyi, Cephe Hükümeti'nin yasama denetiminden kaçma isteğine bağladı. Bunu ileri sürdü. Eğer böyle bir iddia ortaya atılırsa, Halk Partisi'nin yasama denetimi için bütün hazırlıklarını tamamlamış olduğunu düşünmek gerekir. Fakat son haftanın olayları, başkanlık seçiminin kilitlenmiş döneminde Halk Partisi'nin de kilitlenmiş olduğunu gösterdi. Hazırlıklar yeni başladı.

Sözle eylemin uyumsuzluğu, sözle eylemin birbirine uyması için değerli zaman kaybı, sosyal demokrasinin tarihsel ve güncel çizgileri oluyor. Bunlara eklenecek başka çizgileri de bulmak mümkün. Zaman zaman sermayenin ideolojik tuzağına düşmek gibi. Sermaye bugün, 1971 - 1973 sıkı yönetim özlemi içinde, 1971 - 1973 uygulama döneminde bütün "gerçeklerin" ortaya çıktığı

nı söylüyor. Halk Partisi'nin cevabı ise, bu dönemde hiç bir Halk Partili hakkında kovuşturma açılmadığı oluyor. Bu cevabın, faşizmin ideolojik tuzağını kabullenmekten hiç bir farkı yok. Çünkü bu cevapla sıkı yönetim uygulamasının adalet dağıttığı kabul edilmiş oluyor. Kuşkusuz, adalet dağıttığı varsayılan bir uygulamaya tutarlı bir biçimde karşı koymak mümkün olmaz.

Bunun karşısında birlik sermaye cephesi, ne istediğini oldukça açık ve kestirmeden ortaya koyuyor. Demirel, önündeki sıkı yönetim zincirini kırmak için kararlı. Demirel'in, Adalet Partisi Genel İdare Kurulu'nda, sıkı yönetime karşı çıkanlara "siz ciddiye almayın, ben solu ve Halk Partisi'ni hizaya getirmek için sıkı yönetimden söz ediyorum" dediği ileri sürülüyor. Ancak, sıkı yönetim silahının "hizaya getirme" işlevini aştığında hiç kuşku yok. Çünkü artık sıkı yönetim, Demirel ve partisini kurtarabilecek tek silah durumuna geldi. Kurtarır mı, kurtaramaz mı? Bu ayrı bir konu. Açık ve önemli olan Demirel'in kurtarıcı olarak yalnızca sıkı yönetimi gördüğü.

Demirel için de açık olan nokta şu: Cephe Hükümeti'nin ekonomi uygulaması, tam bir fiyasko ile sonuçlandı. Halk Partisi üzerine gitmesi bile fiyatlar hızlı bir biçimde arttı. Pahalılık ve sömürü, yeni doruklara ulaştı. Fiyat artışları Halk Partisi dönemini geride bırakırken, cari gelirlerdeki artış da ihmal edilebilecek düzeyde kaldı. Cephe Hükümeti'nin ekonomi politikası, başta Adalet Partisi olmak üzere cephe partilerinin kütle desteğinin daha da azalmasına yol açtı. Büyük halk yığınları, cephe hükümetinde sadece pahalılık ve sömürü buldular. Yılın ilk aylarında, pahalılığın daha da artması kaçınılmaz. Yılın ilk aylarında, iç finansman güçlükleri ile dış finans merkezlerinin baskısıyla Demirel'in kamu mal ve hizmetlerine zam yapması kaçınılmaz. Kütle halinde zamlar gündemde. Ancak sıkı yönetim olmadan Demirel'in bu zamları gerçekleştireceğini ummamak gerek. Demirel, her bakımdan kaderini sıkı yönetime bağlamış durumda. Kaybeden bir kimse olarak bu kumarı oynamaya kararlı görünüyor.

İş burada kalmıyor. Sıkı yönetim isteği, yalnızca 1976 yılının özel sorunlarından doğmuyor. Sermaye için bu kadar önemli bir sorunda işçi sınıfındaki sosyalist bilinçlenmenin artması. Bir çok ilericinin bölük pörçük olduğunu iddia etmesine karşın, sosyalizmin artan gücü, sıkı yönetim isteğinin temel gerekçelerinden birisi oluyor. Bugün artık Türkiye'de iktidar mücadelesi CHP - AP kavgasını çoktan aştı. Sermaye, Halk Partisi'nin sosyalistlerin etkisinden kurtulamadığına kesinlikle inanıyor. Yeni bir sıkı yönetim uygulamasıyla bu etkileyen kaynakları kurutmak istiyor. Sermaye içinde sosyalist bilinçlenmeyi durdurma görevini Halk Partisi'nde arayan kesitler de var. Ancak Demirel, bir yandan, Halk Partisi Lideri'ni sorumsuz bir "mayına" benzeterek, bir yandan da, her gün kontrolündeki kurbanlarla elindeki ajanları feda eden yeni oyunlar tezgahlayarak bu sermaye kesitlerini de sıkı yönetim kampına çekmeye çalışıyor.

Türkiye şimdi burada. Osmanlıdan beri Türkiye tarihinde ilk kez sıkı yönetim, adı söylenerek ve tartışılarak gerçekleştirilmek isteniyor. Son derece açık bir durum. Böyle bir durumda sıkı yönetim gelir mi gelmez mi, faşizm yerleşir mi, yerleşmez mi, soruları akademik sorular düzeyine çıkıyor. Artık bu sorularla zaman kaybetmeye imkan yok. Şimdiki zaman, sıkı yönetim ilanına ve faşizmin tırmanmasına karşı etkin mücadele zamanı. Şimdiki zaman faşizmin ve pahalılığın tırmanmasına karşı kütle direnişleri zamanı.

Ama gerçekten kütle direnişleri zamanı. Kütle direnişleri yerine bireysel tatmin arama zamanı değil. İşçi sınıfı ile çok sıkı bir eşgüdüm içinde ve büyük kütlelerin katıldığı direnişler, faşizmin tırmanmasını kırmak için vazgeçilmez mücadele yöntemleri olarak ortaya çıkıyor. Kütle tabanından yoksun faşist girişimleri durdurabilmek için başta işçi sınıfı olmak üzere bütün demokratik yığınları disiplinli direnişe yöneltmek, en güncel ve en somut görev oluyor.

SİCİLLİ KATİLLER İŞBAŞINDA

FAŞİST TIRMANIŞTA

10. AY :

42 ÖLÜ , 1570 YARALI

"Biz bu Anayasa ile memleketin idare edilemeyeceğini söylemiştik. İşte görüyorsunuz.

Bu anayasanın değiştirilmesi değil, kuvvetler dağılımına bağlı olmayan yeni bir Anayasa şarttır artık . . ."

Bu sözlerin sahibi, bir zamanlar Türkiye'de düşünce ve ifade özgürlüğünü kendi sınıfsal mantığı içinde, "Düşünmekle, yapmak arasında fark yoktur; ikisi de suçtur" şeklinde anlatmağa çalışan şimdinin AP Genel Başkanı ve de Cephe yönetiminin büyük başı Süleyman Demirel'dir. . .

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü partisinin, Genel İdare Kurulu ve Grup yönetim kurullarının ortak toplantısında konuşurken, gözünü kırpmadan, en yetkili koltukta, Anayasanın düpedüz "Tağyir, tebdil ve ilga" sı gerektiğini savunuyordu Demirel. . .

Hafta başında "Ne yapıp edip, zor bir kararnameyi imzalatma başarısı" gösteren büyük şef'in bu sözleri derin bir tevekkülle dinleniyordu. . .

10 aylık ıcaatıyla, Meclisleri denetim işlevinden uzak tutmayı ve yargı kararlarını da kulak arkası ederek, yargı gücünü etkisizleştirmeye başlamış bir Demirel, Anayasayı yok etmek açısından doğrusu lâftan çok iş yapmıştı ve istediği de ufacık bir rötuşdan ibaretti.

42 ölü, 1570 yaralı ve 2094 gözaltına alınan kişi, 200'ü aşkın tutuklu listesiyle on aylık yönetim geçmişiyle sisleyen Cephe, önemli demokratik mevzeleri bombardımana tutma konusunda oldukça başarılı bir hafta yaşadı.

"ŞABAN'IN KARARNAMESİ!"

Oylesine ki, Şaban Karataş'ın TRT Genel Müdürlüğüne atanmasıyla ilgili kararnamenin Cumhurbaşkanınca imzalandığı haberinin öğrenildiği gün, Cephe başı mecliste tebrikler kabul etti. . .

Cephe başının yüzünün ifadesine yansıyan sevinç "El mi yaman bey mi yaman" diyen değme babayiğide rahmet okutacak cinstendi. . .

Aslında iş olacağına varmıştı. Şaban Karataş kararnamesi, kamuoyunu ve demokratik muhalefeti tatmin edecek bir ring seferine tabi tutulmuş sonunda imzalanmıştı.

YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayılarında kararnamenin serüvenine ilişkin kesin olgulardan söz edilmiştir. Bunlardan başlıcası, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri tarafından, üç numaralı Cephe'ci Turhan Feyzioğlu'na verilen teminatı. . .

Kararnamenin Başbakanlığa ilk iade edildiği gün, Cumhurbaşkanlığından bir telefon açılmış ve Feyzioğlu'na "Endişeye mahal yok" denmişti. . .

Cumhurbaşkanı Korumak'ın, kararnamenin hukukluluğu açısından bazı endişeleri yok değildi. Hatta bu konuda bazı hukuk adamlarıyla arasında yazışmalar da olmuştu.

Bu arada görüşü sorulan, Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem, açık açık, Cumhurbaşkanından kararnameyi imzalamamasını da istemişti. Eğer, konunun hukukluluğu soruluyorsa, durum buydu.

Bütün bunlara rağmen Bayramoğlu'nun da elbette bir bildiği vardı. Nitekim, söz konusu kararname, köşk - başbakanlık arasındaki seferlerini tamamladıktan sonra iş pekala "olacağına varmıştı!.."

KURGU VE DÜŞ KIRIKLIĞI

Olayın bu yüzünü bilenler için, Karataş kararnamesinin imzalanması sirpiz etkisi yaratmadı. Ancak imza işleminin hayal kırıklığına uğrattığı kişiler vardı ve bunların başında da CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit geliyordu.

Başbakanlığı sırasında, "Ya kararname imzalanır, ya da hükümeti bırakırız" şeklinde bir şantaj başurmamış

bir Ecevit için tek yenilik cephe politikasının bu yönüyle de tanışmak oldu.

Ecevit tepkisini, "Hukuk devleti, Korumak'ın elinden bir darbe daha yedi" şeklinde dile getirdi. Ecevit'in gösterdiği tepki geniş bir kamuoyu bulunca, Cumhurbaşkanlığı bir açıklama yapmak gereğini duydu. . .

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği tarafından yapılan açıklamada kararnamenin kısaca öyküsü anlatılıyor ve Cumhurbaşkanlığı makamının yetkisinin belirlenmesi isteniyordu ama nedense, Cumhurbaşkanı Fahri Korumak'ın, kanaatlerini aldığı hukukçulardan ve onların köşke ilettikleri düşüncelerinden hiç söz edilmiyordu. . .

Hukukun katledilmesi açısından Cephe hanesine başarı olarak kaydedilecek olan olayın kahramanı Şaban Karataş TRT Genel Müdürlüğüne atanma emrini tebellüğ eder etmez Genel Müdürlüğe koştu ve aylar önce söylediği bir sözü uygulamaya girişti. . .

Daha ilk günde, sözünün eri çıktı ve "Kendisizle gelecek tufanın" işaretlerini verdi.

TRT içinde personele karşı yaptığı bir konuşmada da, Nevzat Yalçıntaş gibi "Yumuşak davranmıyacağımı" söyledi.

KORUTÜRK'E BİR DEMET!...

TRT'ye Musa Ögün girişi yapan Karataş'ın eylemleri daha ilk günden itibaren gazetelerde sütun sütun yer almaya başladı. Bu arada, kendisinin Erzurum Üniversitesindeki maceralarını yakından bilen CHP Erzincan Senatörü Niyazi Ünsal'ın TBMM Bütçe Karma Komisyonunda yaptığı konuşmalar Karataş olayını daha da bir gün yüzüne çıkardı. . .

Karataş'ın Erzurum'da değişik tarihlerde ve vesilelerle Atatürk üzerine yaptığı konuşmalar ilginçti. Ve doğrusu

BOLU VE PAZARCIK OLAYLARI İLE DE ÇERÇEVELENEN CEPHE'NİN HAFTALIK "YANGIN YERİ" TABLOSUNU TAMAMLAYAN OLAYLARDAN BİRİ DE, KOMANDOBAŞI'NIN SAĞ KOLU ÜLKÜ OCAKLARI GENEL BAŞKANI SAMİ BAL'IN TESCİLLİ BİR KATİL OLDUĞUNUN KAMUOYUNA YANSIMASIDIR.

söylenenler en fazla Cumhurbaşkanı Korumak'ı ilgilendiriyordu. . .

Cumhurbaşkanlığına seçildiği günlerde, soyadının kendisine Atatürk tarafından bir "güzel rastlantı sonucu" verildiğini açıklayan Korumak, isim babasının, Karataş dilinde, "Osman - Ali'ye de başkaldırmış adam", "Allah kelamını değiştirmiş adam", "Anadoluya bir vazife için değil, yakalanmamak için gelmiş bir adam" olduğuyla da tanıştı.

Niyazi Ünsal, parlamenter olarak görevini haftalar önce yapmış, Cumhurbaşkanına bir telgraf çekerek, Karataş kararnamesini imzalamamasını istemişti. . .

TRT VE YENİ KONUKLAR

Karataşsal gelişmelerin diğer ilginç bir basamağı da, yeni TRT Genel Müdürlüğün Cephe'nin ikinci başı, MSP Genel Başkanının ziyaretiyle ilgiliydi. . .

Erbakan "Büyük memnuniyet" duyduğu görüşmeden sonra "TRT'den MSP'nin de gereken payı alacağına olan inancından" söz ediyordu.

Doğrusu ilk günden itibaren de, payını alıyordu. Darwin'in "sölcü" ilan edilmesiyle birlikte "İnsanın Yücelmesi" adlı dizinin yayından kaldırılması, az zamanda ne denli çok işler yapılacağıının ilk belirtisiydi.

Karataş, TRT'ye adını attığı gün müseccel "Ülkücü" bir danışmanını da Genel Müdürlüğe taşımıştı. Hasan Celal Güzel adlı "Ülkücü" genç program ve yayınların harmanlanmasında gerekli beceri sahibi olduğunu göstermekte çekmedi.

Program ve yayın yasaklamaları bir-biri ardınca sürdü. Haftanın sonlarına gelindiğinde, "gidişin gidiş olmadığı" ufak ufak anlaşılmağa başlanmıştı bile. Bunun için olacak ki, yayından kaldırılan programların sıkı bir süzgeçten geçiril-

CUMHURBAŞKANI'NIN ONAYI VE HUKUK DEVLETİ

ERŞEN SANSAL

TRT Genel Müdürlüğü sorunu, Şaban Karataş'ın atanması hakkındaki kararnamenin, Cumhurbaşkanı tarafından imzalanması ile yeni bir boyut kazanmıştır. Kararnamenin, Çankaya ile hükümet arasında iki aya yakın bir süredir mekik dokuyuşu, kamuoyunda merakla izlenmekteydi. Cumhurbaşkanı'nın onayı ile, konu artık daha geniş ölçülerle ele alınabilecek bir öneme ulaşmıştır. Bir haftadan beri basında yer alan eleştiriler, bu önemi ortaya koymaktadır.

Hemen belirtelim ki, mesele bir TRT Genel Müdürlüğü ya da İsmail Cem meselesini aşmış bulunmaktadır. Olayın yarattığı siyasal ve hukuksal sonuçlar, sorunun "hükümet meselesi", "hukuk devleti meselesi" çerçevesinde değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

İsmail Cem'in görevden alınması ve yerine bir atama yapılmasının hukuka aykırı olduğu hakkındaki Danıştay Dava Daireler Kurulu'nun iptal kararının geçerlilik ve bağlayıcılık derecesinin ne olduğu, Anayasa'nın 132. maddesinde belirtilmektedir.

"Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiç bir surette değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." Anayasa'da "zorunluluk" olarak nitelendirilmiş olan bu yükümlülükten hiçbir kimsenin istisna edilmiş olduğunun ilke olarak ifadesini de, gene Anayasa'nın 8. maddesinde görmekteyiz:

"Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallardır." Buna göre, Anayasa'nın 132. maddesindeki hüküm de, bağlayıcı bir temel hukuk kuralı olmaktadır ve bu bağlayıcılık, yasama, yürütme ve yargı organlarını kapsamaktadır.

Bilindiği gibi; yasama, yürütme ve yargı klasik devlet anlayışının üç ana fonksiyonunu teşkil ederler. Anayasa'ya göre, devlet fonksiyonlarının yerine getirilmesinde, hangi düzeyde olursa olsun bu bağlayıcılıktan azade kalındığı düşünmek mümkün değildir.

Şaban Karataş'ın atanması kararnamesine yürürlük kazandıran, Cumhurbaşkanı'nın onayı olmuştur. Cumhurbaşkanı'nın görev ve yetkilerinin genel olarak düzenlediği Anayasa'nın 97. maddesinde, "cumhurbaşkanı Devletin başıdır" denilmektedir. Yargı da, devletin üç temel erkinden biri olduğuna ve "Türkiye Cumhuriyeti" ni oluşturan kurumlardan biri olduğuna göre; Cumhurbaşkanı'nın düzeyi, bu üç kuvvetin bir uyum ve dengeye kavuşacağı nokta olmak gerekir.

Kararnamenin Cumhurbaşkanı'nın onayı; yargı ile yürütme arasındaki çelişkiye bir uzlaşma getirmemiş, aksine daha belirginleştirmiştir.

Devlet yetkililerinin, Cumhurbaşkanı'nın düzeyinde yansıyan bu uyumsuzluğu, şu bakımdan da önemlidir: Anayasa, devlet fonksiyonları içinde yargıya, öbürlerinden farklı bir duyarlılık göstermiştir. Anayasa'nın 97. maddesine göre, Cumhurbaşkanı Türkiye Cumhuriyeti'ni ve milletin birliğini temsil etmektedir. Bunun gibi, gene Anayasa gereğince, yargı yetkisi de Türk Milleti adına kullanılmaktadır (madde 7). Fakat yürütme için böyle bir Anayasa kuralı yoktur. Hatta "idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır" (Anayasa, madde: 114). Yani, Türkiye Cumhuriyeti'ni ve milletin birliğini temsil ederek bir kararnameye konulmuş olan onayın, zaten Türk Milleti adına verilmiş olan bir kararı ortadan kaldıracak, yürütmenin işlemine bir üstünlük kazandıracak niteliği olamayacaktır.

Yargı organının kesin bir kararını ortadan kaldıracak bir işlem ise, Anayasa'nın 4 maddesindeki "Hiçbir kimse veya organ, kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz" hükmü ile çelişir. Bu tür davranışlar, Türk Ceza Kanunu'nun 146. maddesi ile de yasaklanmıştır.

Gene yürütme organına bir üstünlük tanınır, hele bu; yargı organının kararlarına rağmen olursa, bu, yargı organının "ilga edildiği" anlamına gelecektir. Bu durumda artık hukuk devletinden de bahsedilemez.

Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'nce yapılan açıklama ile durumun bu olmadığı belirtilmiştir. Açıklamada Danıştay'ın kararının başbakanlığa tebliğ edilmediği, Anayasa Mahkemesi'nin kararının henüz açıklanmadığı ifade edilmiştir. Bu ise, bu kararların tebliğ edilmesi ve açıklanması ile durumun "değiştirileceği" kanısını uyandırmaktadır. Gerçekten de, örneğin Karataş'ın da, Yalçıntaş gibi çekilmek zorunda kalması ya da gene yargı organlarının atamanın geçersizliği hakkında yeni bir karar verilmesi halinde bu değişikliklerin ortaya çıkması muhtemeldir. Esasen şu anda da, Danıştay'ın verilmiş bir kararı bulunduğundan, yeni atama, yeni bir iptal kararı verilene kadar geçerlilik taşıyabilecek türden bir işlem de değildir; "yok" hükmünde bir işlemdir.

Ancak, sorunun hukuksal yönünden öte, devlet fonksiyonlarının, örneğin yürütme ve yargının Cumhurbaşkanı'nın düzeyine yansıyan çatışma ve çelişisi, dikkatle değerlendirilmesi gereken bir olgudur.

dikten sonra yayınlanacağı açıklanmağa başlandı.

Hafta sonuna doğru, TRT'nin yeni konularına hakim olan düşünce, yapılacak işlerin biraz dizgine almakla ilgili olduğu merkezindeydi.

SEYDİŞEHİR'DEKİ KOMPLO

Komando bozuntusunun kibarca ifadesi olan "Ülkücü"lerden söz açılınca, hafta ortasında gözlenen bir olaydan söz etmek gerekecektir.

Komando başının "Kesin olarak düşürülmesi gerektiği yolunda" emir verdiği Seydişehir'de türlü - çeşitli düzenbazlıklar yapıldı. . .

Alüminyum tesislerinde çalışan sekiz bine yakın işçinin üyesi olduğu Özgür Alüminyum İş Sendikasına karşı büyük bir komplo uygulandı.

Bir avuç bedelli MHP militanının kontrol ve denetimindeki Türk - İş'e bağlı Türk Metal İş Sendikası bir yığın oyunlarla yetki belgesi aldı. . .

Hiçbir hukuki geçerliği olmayan sonuç, yoğun tertiplerle beslenen tezgahta oluşturuldu.

Seydişehir Alüminyum Tesislerinde çalışan işçiler adına toplu sözleşme yetkisi alacak tek sendikamın DISK'e bağlı Özgür Alüminyum İş olduğu elbette öteden beri biliniyordu.

Konuyla ilgili olarak Ankara'dan Seydişehir'e haftalar önce giden 7 iş müfettişi bu gerçeği şaptamışlardı. Ancak verdikleri rapor cephe yönetimini memnun etmemiş bunun üzerine 10 kişilik iş müfettişi ekibi gönderilmişti. Bunların içinde de, dürüst unsurlar vardı. Ancak Ankara'dan yola çıkarılırken denge

çoktan istenilen yönde oluşturulmuştu. Dürüst unsurlar, baştan belli sonucu değiştiremediler. Allem kalem edilib, yetki belgesi Türk - Metal İş Sendikasına kaydırıldı. . .

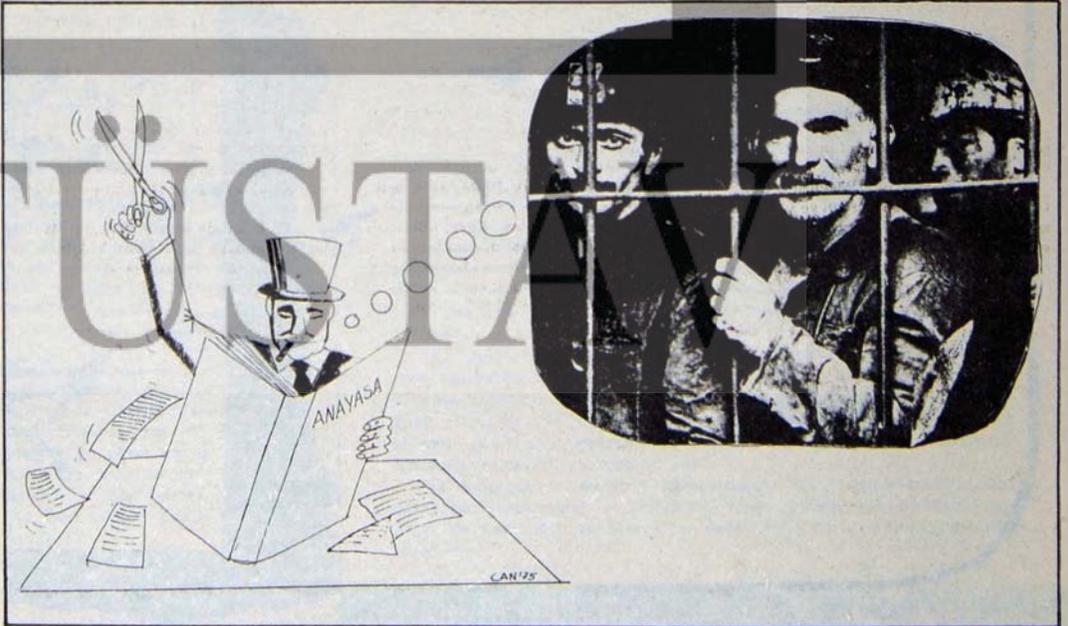
Komando başının kesin emri vardı: "Seydişehir'in düşürülmesi" gerekti. . İş gene olacağına vardiymişti. . .

BİR MÜSECCEL KATİL

Bolu ve Pazarcık olayları ile de çevrelenen Cephe'nin haftalık "Yangın yeri" tablosunu tamamlayan olaylardan biri de, Komando başının sağ kolu Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sami Bal'ın tes-

cilli bir katil olduğunun kamuoyuna yansımaysıydı. . .

Katillerin topluluğuna mensup bir kişinin katil olduğunun açıklanması ilk bakışta pek ilginç olmayabilir. Ancak ne var ki, adı geçen kişi, düpedüz cephe yönetimi şemsiyesi altında ikide birde açıklamalar yapıp, olayların "Af yasasın-

dan yararlanmış solcular tarafından çıkarıldığını" söyleyen bir kişiydi.

MC Organizasyonu sağlandığı zaman çoğu kişi merak etmişti. Nasıl olurda, parlamentoda üç sandalyeye sahip bir partiye iki bakanlık verildi?..

Sebepler basitti ve açıkça ifade de edilmişti. Bu parti "Ülkü Ocakları" teşkilatı çatısı altındaki bir vurucu güce dayanıyordu, sezar'ın hakkı sezar'a verilmişti. . .

Daha sonra "Devlete yardımcı güçler" olarak tanımlanmağa çalışılan bu teşkilatın başı da, ismine yaşarış biçiminde bir katildi. Kendisi "1803 sayılı af yasası"ndan yararlanarak dışarı çıkmış, ama ne varki, yasa, cezasını kucaklayamamıştı. Dört yıl daha yatması gerekiyordu. . .

1970 YILININ 12 ARALIĞI

Şimdinin Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sami Bal, bundan altı yıl önce işlenmiş bir cinayetin baş aktörüydü. Komando arkadaşları, Sabri Can, Hasan Ali Arıkan ve Mahir Özsoy ile birlikte, Fen Fakültesi önünde devrimci öğrencilerle silahlı saldırmışlardır. . .

Saldırı sonunda devrimci öğrenci Nail Karaçam öldürülmüş, Mehmet Demir'de ağır olmak üzere Recep Sakın yaralanmışlardı.

Olay şöyle olmuştu:

1970 yılının Aralık ayında Ankara İktisadi Ticari İlimler Akademisi komandolarının işgali altındaydı. Öğrenci Derneği Başkanı Mehmet Demir, Akademi yetkilileriyle işgale son verilmesi konusunda görüşmek istemiş fakat bu mümkün olmamıştı. Daha sonra Akademinin kantinine inmiş ve orada kendisini bekleyen yurtsever arkadaşları Nail Karaçam, Sadık Takmaz ve Recep Sakın ile dışarı çıkmışlardı.

Saat 17'ydi. . .

Fen Fakültesinin önüne rastlayan kaldırımdan karşıya geçmek üzere idiler. Birden bire üzerlerine Tandoğan yönünden saldırdığını gördüler. Saldırganlar silahlıydı ve tek tek bilinen kişileri:

Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencisi Sami Bal, Fen Fakültesi öğrenci Sabri Can, Yüksek Öğretmen Okulu öğrencilerinden Hasan Ali Arıkan ve Fen Fakültesi öğrencilerinden Mahir Özsoy. . .

CİNAYETE DOĞRU

Bugün hepsi cephe yönetiminin şemsiyesi altında icra - ı faaliyet eden bu kişiler, karşıdan karşıya geçmekte olan önde Nail Karaçam ile Recep Sakın, biraz arkada Mehmet Demir ile Sadık Takmaz'ı ateş yağmuruna tuttular. Devrimci öğrenciler birdenbire ateş çemberinin içine alındılar. Ateş sonunda Nail Karaçam, Sami Bal'ın tabancasından çıkan kurşunlarla orada öldü. Mehmet Demir, Sami Bal'ın ve Sabri Can'ın kurşunlarıyla ağır yaralandı, Recep Sakın ileri atılarak Mahir Özsoy'un bileğini kıvrmasına rağmen kurşunla yaralandı. . .

Olay bir anda başlamış ve bitmişti. Katiller yakındaki bir kasap dükkanına girdiler ve hatta biraz sonra Nail Karaçam'ın cesedinin başına üşüşen halka dahil olarak, biraz önce öldürdüklerinin iyice ölüp ölmediğini bile kontrol ettiler. Daha sonra da bir arabaya atılarak olay yerinden uzaklaştılar. . .

Bütün bunlar 12 Aralık 1970 günü olmuştu. . .

Olayın ele başısı Sami Bal'ın yakalanış tarihi hayli ilginçtir. Katil, tam 7,5 ay sonra (herhalde öyle öngörüldüğü için olacak) yakalanabilmişti.

Bu arada, delilleri yokedelemek, kamu tanıklarının korkutmak ve tanıklıktan vazgeçirmek üzerine faaliyetleri izlenmişti.

12 Mart rejimi kasırga gibi esiyor, balyoz hareketleri birbirini izliyordu ama bütün bunlar Sami Bal'ın yakalanmasına yetmiyordu!..

Bal gibi tezgahlar dizisinde Bal, her nasılsa yakalanabilmiş suç ortağı arkadaşlarıyla birlikte Ankara 2. Sorgu Yargıcının önüne getirilebilmişlerdi. . .

DAVA BAŞLIYOR

Ankara 2. Sorgu yargıcı ilk soruşturmada, sanıkların "taammüden (önceden tasarlayıp, pusu kurarak) adam öldürdüklerini" saptayarak, haklarında

idam talebiyle davayı Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesine sevketti. . .

Davanın 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmesi sırasında sanıklar, adamlarını görgü tanığı olarak dinletebilme ve davayı saptırma başarısı da göstermişlerdir. . . O kadar ki, mahkeme, olayın birinci derece görgü tanıklarında ve saldırdaki kurşun yarası olan Recep Sakın'ı dinlemeye bile gerek görmemişti!..

Dosya, daha sonra mahkeme tarafından, "Sıkıyönetim ilanına neden anarşik suçlar" cümlesinden sıkıyönetim komutanlığına gönderilmiş, ancak sıkıyönetim komutanlığı (Herhalde devrimcilerin - yurtseverlerin öldürülmesi kendilerini ilgilendirmedikleri için olacak) dosyayı her defasında tekrar mahkemeye iade etmişti. . .

İster istemez olaya bakmak gerekiyordu. Dava Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülmeye başlandı. Bu sırada malum af yasası çıktı.

Sami Bal ve arkadaşları sonradan çok sözünü edecekleri af yasasından yararlanarak salıverildiler. Ama dava devam ediyordu.

HÜKÜM OKUNUYOR

Nihayet Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi 5 Kasım 1974 tarihli duruşmasında karar verdi. Sanıkların yüzlerine karşı okunan hükümden şöyle deniyordu: "Mahir Özsoy, Hasan Ali Arıkan, Sabri Can ve Sami Bal'ın, Nail Karaçam'ı kasden ve faili belli olmayacak

şekilde öldürmekten eylemlerine uyan TCK'nun 448. maddesi uyarınca takdire yirmidört yıl ağır hapis cezalarıyla ayrı ayrı cezalandırılmalarına, TCK'nun 463. md. uyarınca takdiren cezalarının 1/3'ü indirilerek on altı yıl ağır hapis cezalarıyla ayrı ayrı cezalandırılmalarına, TCK'nun 31 ve 33'üncü maddelerinin tatbikine, suç tarihine, suçun niteliğine göre 1803 sayılı af yasasının 1/C ve 7/B maddeleri uyarınca cezalarının on iki yıl indirilerek sonuç olarak dört yıl ağır hapis cezalarıyla cezalandırılmalarına, nezarete ve tutuklu geçen günlerin cezarından indirilmesine. . ."

Ve sanıkların cezaları 1803 sayılı af yasasıyla ortadan kaldırılıyordu. . .

3. Ağır Ceza Mahkemesinin Esas No: 1974/133 ve 1974/557 sayılı ve Başkan M. Suphi Bolat, üye M. Ali Paçacıoğlu ve üye Davut Topçuoğlu'nun imzaları bulunan kararında ayrıca saldırdaki kurşun yaralı olan Recep Sakın'ın sonuna ağır yaralanan Devrimci öğrenci Mehmet Demir'in de, Sami Bal ve Sabri Can tarafından "faili belli olmayacak şekilde, öldürmeye tam teşebbüs etmekten" TCK'nun 448'inci maddesi uyarınca yirmidört yıl hapis cezarlarına çarptırıldıkları ve yine "takdiren indirmelerle" cezanın indirildiği ve 1803 sayılı af yasasıyla cezamın ortadan kaldırıldığı bildirilmekteydi. . .

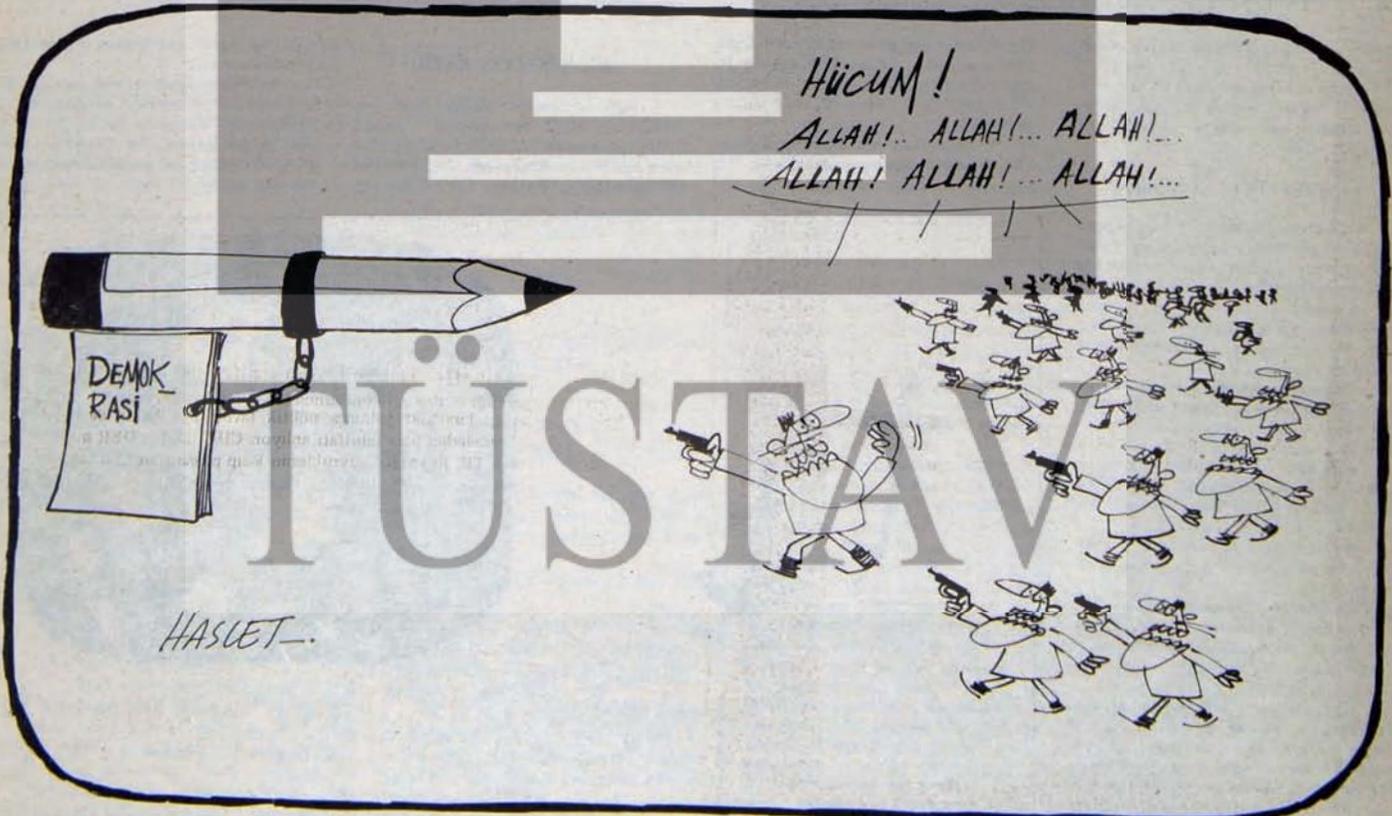
CEPHESEL SONUÇ

Ancak bütün af törpülerine rağmen Sami Bal'ın dört yıl ağır hapis yatması gerekiyordu.

İşte, Ülkü Ocakları Genel Başkanı olarak cephenin koltuk altında basın toplantıları düzenleyen ve "Af yasasından yararlanan solcuların olay çıkarttığını" söyleyen Sami Bal buydu. . .

Aslında katillik yaftası Sami Bal'ın boynuna kolye gibi asılıyor, mahkumiyet kararının yüzüne karşı okunduğu tarihten 6 ay sonra, Nisan 1975'de Ülkü Ocakları Genel Başkanlığına seçiliyordu. . .

MC Hükümetinin dört numaralı koltuğunda oturan Alpaslan Türkeş'in makam odasına sorgusuz sualsiz giren Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sami Bal buydu. . .

GÖZALTINDAKİLERİN CAN GÜVENLİĞİ SAĞLANMALIDIR

Türkiye İşçi Partisi Ankara İl Başkanlığı, Hacettepe Üniversitesi öğrencisi ve TİP Merkez İlçe üyesi Mesut VURAL'a emniyette işkence yapılması olayı üzerine, basına ve demokratik kuruluşlara aşağıdaki açıklamayı yaptı:

MC Hükümeti emrindeki emniyet görevlileri ellerine geçirdikleri sosyalist ve ilerjilere karşı, pervasızca işkence uygulamasına devam etmektedirler.

Hacettepe Üniversitesi öğrencileri olan Mesut VURAL, Tunç BAŞEĞMEZ, Bilhan EVYAPAN 18 Ocak gecesi, bildiri dağıttıkları iddiasıyla gözaltına alınmışlardır. Tunç BAŞEĞMEZ ve Bilhan EVYAPAN sorgularından sonra Sulh Ceza Mahkemesine çıkarılarak tutuklanmış, oysa hakkında farklı bir iddia bulunmayan Mesut VURAL, Devlet Güvenlik Mahkemesine çıkartılmıştır. Mesut VURAL'ın DGM önüne çıkarılmasının tek nedeni, kendisinin korkunç bir şekilde işkence gömniş ve ayakta duramayacak hale getirilmiş olmasıdır.

Sorgusu tamamlandıktan sonra Mesut VURAL, 19 Ocak Pazartesi öğle-yin Emniyet Sarayı'nın 7. katından 6. katında bir odaya indirilmiş, burada 3 üniformalı toplum polisi tarafından gaddarca dövülmüştür.

Mesut VURAL'ın vücudundaki tesbit edilen yaralar şöyledir:

Sağ kulakta derin yara, alt dudakta patlak, sol gözün altında çürümeye ve kan oturma, alının iki tarafında ve sol tarafında şişler, kafada iki şiş bir yarı, sırtta sopa ile yapılmış çürükler, sağ ve sol kollarda ezikler, sağ dirsekte yara, ellerde yaylı çöp ile yapılmış yara izleri, sağ başparmak tırnağı ayrılmış, sol bilekte iki yara, sağ dizde üç, sol dizde bir yara.

MESUT VURAL

İşkence bu kadarla da kalmamış, polislerden biri tabancasının namlusuna kurşun sürerek Mesut VURAL'ı uzun süre ölüme tehdit etmiştir. İşkencenin hiçbir sorgulama amacının olmaması, işkencecilerin gözü dönmüş niteliklerini daha açıkça ortaya çıkarmaktadır.

Gerek Mesut VURAL, gerekse avukatı adli tıbbı sevk için müracaat etmişlerse de henüz resmi doktor muayenesi yapılmış değildir. Bunun yanında Ankara Merkez Cezaevi doktoru Mesut VURAL'ın yaralarının bir kısmını revir defterine kaydetmiştir.

Basını, tüm demokratik kuruluş ve güçleri işkenceler konusunda uyarır, göz altına alınan kişilerin can güvenliğinin sağlanması ve işkencelerin durdurulması için gereken tedbirleri almaya ve girişimlerde bulunmaya çağırırız.

KOMANDOLAR MAOCULUĞU NASIL GÖRÜYOR

Orta Doğu

Ahmet GÜNER

Onlar gelirken...

Çin komünizmi, insan sayısı bakımından dünyanın en büyük ülkesini disipline etmek, dışa bağımlı olmaktan çıkarmak, asgari hayat şartlarına kavuşturmak için bir metod olarak kullanılmaktadır. Aslında yapılan, asırlarca Batı'nın somutluğu bir anahtarı, teknoloji den de uzak kaldığı için büyük çoğunluğu ile sefaletle sürüklenmiş milyonlarca insanı kurtarmaktan ibarettir. Mao ve yardımcılarının kabul etmek gerekir ki bunu başarmışlardır. Çin'in tarihî şartları, asırlardır sürüp giden sosyal ve ekonomik durumu böyle bir çareyi gerektiriyordu. Öte yandan Çin, yine aynı tarihin mirası olarak aşırı milliyetçi bir toplumdur. Çin'in, kendi kendine yeterliliği ve orta çağdan bu yana dışa kapalılığı da bu nasyonalizmi besleyen kaynaklar olmuştur.

Çin'in yaptığı Marks'ın kitabındaki komünizm değil, kalabalık bir toplumu önce asgari şartlar için de disipline etmek ve karnini doyurmaktan ibaret ve aynı zamanda siyasi istikrarı kavuşturmayı hedef alan uzun vadeli bir programdır. Bu program şu yıllarda tamamlanmış ve Çin yeni ufuklara açılma ya hazır hale gelmiştir.

Yarın Çin, dış dünyaya açılacak potansiyel sahibi olduğunda şüphesiz marksizmin bağımsız prensiplerinden sıyrılacak, refah ve kalkanmayı artırmak için teknolojiye, Batı ile işbirliğine ve içeride de yavaş yavaş ferdi bağımsızlığa yönelecektir. Çin nasyonalizmi, kültür ve tarihi zaten beynelmileciliğe izin vermez. O halde Çin'de de marksizm ve komünizmin bütün çeşitleri şansını giderek kaybedecektir.

TSİP'İN "MITİNG"LERİ

"DEMOKRASİ MÜCADELESİ VE DAHA GENEL OLARAK BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİ ONU MACERACILIKTAN VE PISIRIKLIKTAN, GOŞİZMDEN VE PASİFİZMDEN AYIRAN KILDAN İNCE AMA KILIÇTAN KESKİN ÇİZGİLER ÜZERİNE YÜRÜR VE GELİŞİR. BU AYIRIM ÇİZGİLERİNİ AÇIK, SEÇİK SAPTAMAK MÜCADELENİN BAŞARISI İÇİN VAZGEÇİLMEZ ŞARTTIR.. (Behice Boran, Özgürlüklerin Savunulması, Yürüyüş sayı: 36)

Geçenlerde Taksim alanında TSİP bir "miting" düzenledi. TSİP'in Edirne, Eskişehir, Ankara ve İstanbul örgütlerinden gelenler, etrafta birikenlerle birlikte, bin kişiye varan bir topluluk oluşturdular. Bunlardan 200 - 300 kadarı da TSİP'li konuşmacılar konuştuğu sürece "tek yol devrim" diye bağırıyor. Babıali bu olayı bir "miting" olarak duyurmaya çaba gösterdi. Panzer fotoğraflarını görenokuyucu herhalde faksim meydanında bir miting düzenlenmiş olduğunu düşünecekti.

TSİP'in avunmaya çalışmasına söylenecek söz yok. Ama kendini tatmin etme ve göz boyama çabaları örgüt dışına taşınca, üzerinde durulacak yanı oluyor.

"Faşist Baskıları Protesto ve Demokrasi Mitingi" yapıyorum diye ortaya çıkılıp, kimseyi böyle bir protesto hareketine katmak ve demokrasiyi savunmak üzere orada toplamak mümkün olmazsa, bunun TSİP'ten çok sosyalist harekete zarar dokunur. TSİP'in seçiminden güçbirliğine, güçbirliğinden mitingine kadar her konuda alışkanlık haline gelen davranışları yalnız kendini daha da çok tecrit etmekte kalmıyor. Sayılan sınırlı da olsa, kimilerin de sosyalist hareketin niceliği ve niteliği konusunda kuşkular doğuruyor.

TSİP'in yarattığı kuşkular yalnızca politik tavırlarına ilişkin değil. TSİP, ideolojik mücadeleden hala tahriyatı alıyor. CHP, TÖB - DER mitinglerine karşı çıkarken TİP liderleri "kuyruklarını kısıp pusmuşlar". Bu tutumu eleştirmek gerekiyor. Tahriyat üzerinde yoruma gerek yok. Ancak bir hatırlatma yararlı: TİP, TÖB - DER'in eylemlerini desteklediğini kesinlikle açıkladığı gibi, "onlar yapmadı biz partililer yapalım" gibi fırsatçı bir tutuma da katılmadı.

Bu tavırları yakından bilenler ve bunlara katılmayanlar tavzih ederiz. Ama kimilerinde surat kösele gibi: Onların (TİP'liler kastediliyor) bütün bu olumsuz tutumları, bizim yine güçbirliği için yanlarına gitmemize engel değildir. Onlar bir defa gelmesinler, biz on defa gideceğiz. Çünkü onların malesef anti - faşist, anti - emperyalist Halk Cephesinde yerleri vardır ve bizim çalışma stiliyiz devrimci çalışma stiliyiz."

Güçbirliğinin ve "devrimci çalışma stili" ne olduğu konusunda daha çok konuşulacak şeyler var. Ancak bir konuda tartışma yok: kimilerinin sosyalistlikle maskaralığı birbirinden ayırmakta daha titiz davranmayı öğrenmesi gerekiyor.

FASİZMİ DURDURMAK İLERLEMEKLE

METİN ÇULHAOĞLU

Türkiye özellikle son 5-6 yıl içinde yoğun politik gelişmelere sahne oldu. Politik gelişmelerdeki yoğunluk, sınıf mücadelelerinin de yoğunlaştığını gösteriyor. Toplumdaki çeşitli sınıflar ve kesimler arasındaki mücadele temeline oturmayan politik gelişme düşünülemez. Çünkü, iktidarın, devletin çevresinde ve içinde yer alan mücadeleler, sınıflar arasında cereyan eden gerçek mücadelenin somut günlük politika planına yansımından ibaret.

SINIF MÜCADELELERİ SERTLEŞİYOR

Burada hemen hatırlanması gereken bir nokta var: politik gelişmeler, yalnızca iki temel sınıf, burjuvazi ve proletarya arasındaki mücadeleyi yansıtmıyor. Politik gelişmelerin doğru bir biçimde ele alınıp değerlendirilmesi, egemen sınıfların çeşitli kesimleri arasındaki ilişkilerin de dikkatle üzerinde durulmasını gerektiriyor.

Egemen sınıflar arasındaki ilişkiler ve çelişkiler, artık Türkiye'de kesin belirleyici bir nitelik taşımıyor. Bugün, Türkiye'nin politik gelişmesini daha çok emekçi sınıflarla burjuvazi arasındaki ilişkiler belirliyor. Ancak bu, yukarıda sözünü ettiğimiz ikincil ilişki ve çelişkilerin önemli olmadığı anlamına gelmiyor. Çünkü bunları hesaba katmadan herhangi bir somut politik gelişmeyi açıklamak mümkün değil.

Bu hatırlatma, Türkiye'deki ilerici hareketin güncel sorunu ile birlikte ele alındığında önem kazanıyor. Türkiye'de güncel sorun, faşizan tirmanışın durdurulması, daha da önemlisi geriletilmesi sorunu. Bu soruna gerçekçi bir biçimde yaklaşmak ve somut hedeflere yönelebilmek, egemen sınıflar arası çelişki ve ilişkiler de dahil, toplumdaki bütün gelişmelerin değerlendirilmesine dayanıyor.

Türkiye'de, anti-demokratik baskılar, faşizan girişimler ve uygulamalar özellikle geçtiğimiz 5-6 yıl içinde yoğunluk kazandı. Bunun nedenleri üzerinde daha önce yeterince duruldu. Yine de, açıklanan nedenlerin getirdiği bir başka açıklığı yeniden vurgulamakta yarar var: bundan böyle, şu ya da bu düzeyde faşizm niyet ve girişimleri sürekli olarak Türkiye'deki mücadelenin gündeminde kalacak. Faşizmi besleyen ana kaynak yok edilinceye kadar, faşizme karşı mücadele Türkiye'deki ilericilerin gündemlerindeki baş hedeflerden biri olarak ön plana çıkacak.

Bunun nedenlerinin başında Türkiye kapitalizminin içinde bulunduğu açmazın niteliği geliyor. Türkiye kapitalizminin açmazında yapısal bunalım yanı ağır basıyor. Türkiye kapitalizmi 1970'ten bu yana, 1970'te geldiği noktayı aşmak için çabalıyor. Ama aşamıyor. Çünkü Türkiye kapitalizminin çözümsüzlüğü daha önceleri gelişmiş kapitalist ülkelerde rastlanan devresel nedenlere dayanmıyor. Bugünün gelişmiş kapitalist ülkelerinin geçmişte izledikleri yol ise Türkiye'ye çoktandır kapalı. Türkiye kapitalizmi ve egemen sınıflar açısından durum, bu.

FAŞİZM VE DIŞ DİNAMİK

Bu arada, dış dinamik sorununu bütünüyle bir yana itmek doğru değil. Bugün, dünya ölçeğinde ileri adımlar atan sosyalizmin karşısına, uluslararası sermaye, yine sadık köpeği faşizmi hazırlıyor. Özellikle geçtiğimiz bir iki yıl içinde Avrupa'da yer alan gelişmeler, faşizm tehlikesini küçümsemeye boyutlarının ötesine taşırdı. Portekiz ve Yunanistan'da faşist rejimlerin çökmesi, İspanya'da Franco'nun ölümü ve İtalya'da komünistlerin giderek güçlen-

mesi, faşist rejimlerin dünyadaki baş besleyicisi ABD emperyalizmini yeni ararışlara itti. Bu yeni ararışın, beraberinde, yeni ülkelerde yeni faşizm tezgahtarlarını getirmesi mümkün. Faşizm karşısında, "uyuyan güzel" geleneğinin İsveç'teki temsilcisi Olaf Palme'nin bile Avrupa için faşizm tehlikesinden bahsetmesi bu açıdan düşündürücü.

Sorunu, bu uluslararası ölçek içinde ele almak gerekiyor. Ancak bütün bu söylenenler, faşizmin hiç bir iç koşula bağlı olmaksızın, sırf ihracatçının isteğiyle müşteri ülkeye sevkedilebileceği sonucunu vermiyor. Çünkü, yerel destek, yeterli sınıfsal taban bulunmadığı sürece faşizmin bir ülkede yerleşip kökleşmesi olanağı yok. Dolayısıyla, faşizm tehlikesi söz konusu olduğunda birincil derecede belirleyici olan, iç dinamik. Doğal olarak, savaş ve işgal gibi özel koşulların dışında.

ABD emperyalizminin dünya üzerindeki çıkarları açısından, Türkiye'de faşist bir diktatörlükten yana olacağı kuşkusuz. Ancak bu yandaşlık, Türkiye'de açık bir faşist diktatörlüğün yerleşmesi için yeterli değil. Bunun için, başka koşulların da ortaya çıkması gerekiyor.

TÜRKİYE'DE EGEMEN SINIFLAR VE FAŞİZM

Bu noktada, Türkiye'deki egemen sınıfların genel niteliğine değinme gereği ortaya çıkıyor. Marks 1848'de Alman burjuvazisi için şunları söylüyordu:

"Alman burjuvazisi öylesine miskin, yavaş ve ürkek geliştirdi ki feodalizm ve mutlakiyetçilik, karşısında tehditkar bir biçimde dikilirken aynı anda proletarya ve çıkarları proletaryanınıne yakın orta sınıflarla da karşı karşıya geldi." (Burjuvazi ve Karşı Devrim)

Bunlar, 19. yüzyıl ortalarının Almanya'sı için söylenenler. Ancak, bu sözlerin getirdiği ve Türkiye için de geçerli olan bir sonuç var: egemen sınıflar Türkiye'de de, kendi iç hesaplarını görmeden, en azından bu hesaplaşma süreci tamamlanmadan, işçi sınıfı ve müttelikleri ile karşı karşıya geldiler. Bu, Almanya'da olduğu gibi Türkiye'de de mülk sahibi sınıfların işçi kesimlerini gericiliğin derinliklerine iten bir olgu.

Söz konusu olgunun, günümüz için önemli başka sonuçları da var. Egemen sınıflar, işçi ve emekçi sınıflara karşı gericilikte birleşmekle birlikte, kendi aralarındaki hesaplaşmalar nedeniyle, bu gericiliğin en uç uygulaması olan faşizm konusunda zaman zaman farklı tutumlar içine girebiliyorlar. Burjuvazinin bütün kesimleri işçi haklarının kısıtlanması, ücretlerin dondurulması ve işçi sınıfı mücadelesinin ezilmesi görüşünde birleşiyor. Ancak, Türkiye kapitalizminin gelişme düzeyine paralel olarak, egemen sınıflar içinde herhangi biri, diğerleri üzerinde henüz kesin ve belirleyici hakimiyet kurmuş değil. Bunun sonucu şu: faşizm, genel olarak Türkiye burjuvazisinin tercihi. Ancak bu için nereye kadar varacağını kendileri de kestiremiyor. Açık faşizmin ya da sıkıyönetimli bir MC iktidarının, diğerlerinin aleyhine, burjuvazinin bir kesiminden yana ağırlığını koymasından korkuluyor.

Ancak, sorun yalnızca soyut bir tercih sorunu da değil; çünkü ekonominin durumu ve buna bağlı olarak Türkiye kapitalizminin olanakları, işçi ücretlerinin dondurulması gibi "tatlı" vaatlerle de olsa egemen sınıfların çeşitli kesimlerini kavgasız sirtışmesiz uzun süre bir arada tutmaya yeterli değil.

ÇIKAR HESABI MI, DEMOKRASI DÜŞKÜNLÜĞÜ MÜ?

Büyük burjuvazi içinde bile sıkıyönetim konusunda görüş ayrılıkları olduğu bir gerçek. Daha doğrusu, sıkıyönetimin, açık faşist bir yönetimin alacağı biçim konusunda görüş ayrılıkları var. Örneğin, İstanbul büyük burjuvazisinin temsilcisi Koç'un, Demirel'li bir sıkıyönetim istemediği söylenebilir. Demirel başbakanlığındaki bir sıkıyönetimde, burjuvazinin belirli kesimlerinden yana yapılacak kesin tercihler, egemen sınıflar arasındaki sirtışmeleri artırabilir. Ayrıca işçi sınıfının iktidar alternatifi olmadığı bir dönemde bulunduğu düşünülürse, egemen sınıfların bazı kesimlerinin sıkıyönetim, faşizm gibi konularda aceleci davranmalarının nedeni ortaya çıkıyor.

Bunlar, değerlendirilmesi gereken olgular. Ancak, başka yerlere gitmemek koşuluyla. Birincisi, söylenenler yalnızca egemen sınıflar arası ilişkileri kapsıyor. Başka deyişle tablo bir anlamda soyutlanmıştır. Yoksa anti-demokratik girişimlerin geleceği yeri belirleyen, tek başına egemen sınıflar arası ilişkiler değil. Bu, gelişimi etkileyen yan unsurlardan biri. Ancak yine de dikkatle ele alınması gerekiyor.

İkincisi, söylenenler, büyük sermayenin bir kesiminin "ilerici" sanılma gerekçesi olmamalı. Ya da burjuvazinin belirli kesimlerinin yapı olarak her dönem faşizme karşı çıkacakları sanılmamalı. Çünkü Türkiye'de en "ilerici" burjuvaların bile işçi ücretlerinden ve "sendika enflasyonundan" şikayet ettikleri biliniyor.

Geçerken, faşizmin bir başka yönünü de vurgulama gereği doğuyor. Büyük sermayenin bekliliğini yapan faşizm, öte yandan büyük sermayeye ağır bir mali külfet yükleyecek. Çünkü açık faşizm bir yönüyle de açık israf demek; burjuva devlet mekanizmasının besleme faşist kadrolarla bugünkünden çok daha büyük oranda doldurulup şişirilmesi demek; bir yerde, diktatörlerin sermayenin de kontrolünden çıkarak devletin başına savaş gibi belalar getirmesi demek. Bütün bunlar ise Türkiye'nin zaten kıt kaynaklı egemen sınıflarının daha bir temkinli olmaları demek. Demirel ve Türkeş'li bir sıkıyönetime karşı çıkanlarda, ayrıca bu işin varacağı yerin kestirilememesinden doğan bir temkinlilik göze çarpıyor. Ama bunun geçici ve tali olduğunu unutmamak gerek.

"TIRMANMA" VE 19. YÜZYILIN FRANSA'SI

Demirel başkanlığındaki sivil MC hükümeti, burjuvazinin daha geniş kesimlerinin temsilcisi olarak işe başladı. Demirel, sermaye partilerinin birleşmesinin, devlet gücünün emekçilere karşı kullanımında büyük olanaklar sağlayacağını düşünerek işe başladı. Bununla, sermayenin en geniş desteğini sürekli ardında bulacağını hesaplıyordu. Ancak, ekonomik olanakların Demirel'in sandığından da kısıtlı çıkması, evdeki hesabı çarşıya uydurtmadı. Bundan sonra Demirel sıkıyönetime oynamaya başladı. Demirel ve partisi, "kuvvetli idare" siz bir ortamda, burjuvazinin daha geniş kesimlerini kendisinden soğutacağını anladı. Zaman zaman bunu bir tehdit aracı olarak kullandı. Zaman zaman da, akılları hala başarılarına gelmeyenlerin pek şaşıkları biçimde "Türkeş'in kuyruğuna takılarak", sıkıyönetim kapıları bekledi.

Burada 10 aylık MC iktidarının kısa tarihini vermek için yine Marks'a başvuralım:

"Egemen sınıfların çeşitli kesimleri arasındaki

ONA KARŞI MÜMKÜNDÜR

bölmeler, devlet gücünün kullanılmasını frenleyici sonuçlar doğururken, aynı kesimlerin birleşmeleri bu frenleyici baskıları ortadan kaldırmaktadır. Bu birleşmeyle, devlet gücü acımasızca ve açıkça sermaye tarafından, emeğe karşı ulusal bir savaş aracı olarak kullanıldı. Egemen sınıflar, emekçi sınıflara karşı açtıkları kesintisiz savaşta, icra organlarını giderek artan baskı araçlarıyla beslemekle yetinmeyip, kendi parlamenter dayanakları olan meclisi de icra organı karşısında bütünü savunmasız duruma getirdiler. Louis Bonaparte'nin şahsındaki icra organı parlamento mensuplarını kapı dışarı etti... burjuvazinin ülkeyi yönetme yeteneğini kaybettiği, işçi sınıfının da bu yeteneği henüz kazanmadığı bir dönemde mümkün olan tek hükümet biçimi bu idi." (Fransa'da İç Savaş)

FINALİNDE TAKILAN OYUN

Fransa'da Cumhuriyetin sona erip imparatorluğun yeniden kuruluşunu anlatan yukarıdaki alıntı Türkiye'de yaşayanlara yabancı gelmeye gerek. Egemen sınıflar en geniş kesimleriyle AP'nin öncülüğünde MC'yi kurdurdular. Amaç, aralarındaki çelişkilerin, devlet gücünün emeğe karşı sınırsızca kullanımını engelleyen sonuçlarını ortadan kaldırmaktı. Gerçekten de MC döneminde devletin gücü, iktidarın elinde, çalışanlara karşı sınırsız ve acımasız bir biçimde kullanıldı.

Burası uyuyor. Ancak farklılıkları da unutmamak gerek. En başta, ekonomik durum, devlet gücünün emeğe karşı sınırsızca kullanılması vaadi ile derlenen sermaye kesimlerini bile huzursuz etti. AP'nin baş destekçisi Sabancı'nın Demirel'e muhtıra verdiği söyleniyor. İzmir Sanayi Odası Genel Sekreteri ise "MC'yi ekonomik sorunları çözecek güçte bulmadığını" ilan etti.

Bu noktada Demirel artık açıkça sıkıyönetime oynamaya başladı. Ancak, bu oyunda ağır basan yan, Demirel'in kendisi ve partisi için beslediği siyasal kaygılardır. Hem kendisini ve partisini kurtarmak, hem de kendisinden yüz çevirme eğilimle gösteren sermaye kesimlerine "gözdağı" vermek istedi. Ancak, tereddütlerini bir türlü yenemeyen sermaye çevrelerinin yeterli desteği sağlamaması bir yana, kendi iç bütünlüğüne ilişkin kaygılarla hiç olmazsa şimdilik politikaya daha doğrudan bulaşmak istemeyen ordu dan da istediği cevabı alamadı. Kazandığı tek şey, Karataş'ın TRT Genel Müdürlüğü oldu. "MC'ye verdiği güvenoyunu geri aldığı"ı" açıklayan parlamentarler, bir yerde, sermayenin Demirel'i bir sıkıyönetim konusundaki kuşkularını yansıttırıyor. Demirel'in bu işi de "yüzüne gözüne bulaştırması"dır, çekinilen.

Son söylenenler, oyunun son perdesini oynayacak oyuncuyu bulmakta güçlük çekildiğini gösteriyor. İcra organını, yani hükümeti, her türlü frenlemeyen kurtaracak bir Louis Bonaparte bulunmadı. Türkiye'de Bonaparte'nin misyonuna aday çıkmaması, en çok demokratik birikimin ve bir birikimin toplumun her kesimini etkilemesinin sonucu.

MC'NİN KAZANDIĞI MEVZİLER ELİNDEN ALINMALI

Durum tesbiti, genel hatlarıyla, böyle. Ancak ortada unutulmaması gereken bir gerçek var: sonunun nasıl noktalanacağı şu anda kesin belli olmasa bile, MC kuruluşundan bu yana, devlet demokrasiye ağır darbeler indirdi. Marks'tan yapılan alıntıda yer alan

"devlet gücünün acımasızca ve açıkça emeğe karşı bir savaş aracı olarak kullanılması" olayına, günümüz Türkiye pratiğinde "faşizan tırmanış" diyoruz. "Tırmanma" mevcut sınırlarıyla burjuva demokrasisi ile açık faşizm arasında bir geçiş süreci. Ecevit hükümetinin sona ermesinden sonra Türkiye'de burjuva demokrasisi daha sağa kaydı. MC'nin kuruluşuyla birlikte de "tırmanma" dönemi ağırlık kazandı.

Bu sürecin iyi belirlenmesi, faşizmin geriletmesi ve demokrasi mücadelesi açısından büyük önem taşıyor. Tırmanma sürecinin önemli yanı, devlet mekanizmasının faşistleştirilmesinde ciddi adımların atılmış olması, MC'nin kuruluşundan itibaren, bu süreç devletin her kademesinde ve en yoğun biçimde cereyan etti. TRT'den üniversitelere, Devlet İstatistik Enstitüsü'nden Tariş'e dek, olup bitene sayısız örnek var. Burada yeniden sayılmaları gerekmiyor.

Bütün bunlardan çıkarılacak en önemli pratik sonuç şu: kısa bir süre içerisinde, devlet bürokrasisinin en üst kademesinden İzmir'deki Tariş'e kadar doldurulan besleme kadroların temizlenmesi yoluna gidilmelidir. Bunlar, işlerinden, görevlerinden alınmalı, yerlerine gerçek işçiler, faşizmin beslemesi olmayan demokrat memurlar getirilmelidir. Faşizmin 10 ayda bu düzeyde kazandığı mevziler geri alınmalıdır. Bu, ilericiyim, demokrasiden yanayım diyen herkesin görevi. Olup bitenlerin, "gelirsem kimseye dokunmam, herkes görevinin başında kalacak" görüşünün çok masraflı bir lüks olduğunu artık kanıtlanmış olması gerekir.

Türkiye'de faşizmin MC aracılığıyla 10 ayda kazandığı mevzilerin geri alınması, faşizmin yenilmesi anlamına gelmiyor. Türkiye'de, kaynağının kurulması anlamında faşizmin yenilmesi uzun dönemli iş. Güncel olan, faşizmin geriletilmesi. Bunun için de kaybedilen mevzilerin geri alınması yeterli değil. Gerekli olan, "toplumun demokratikleştirilmesi" doğrultusunda yeni adımların atılması, yeni mevzilerin elde edilmesi. Unutulmaması gereken, faşizmi durdurmanın ona karşı ilerlemekle mümkün olduğu.

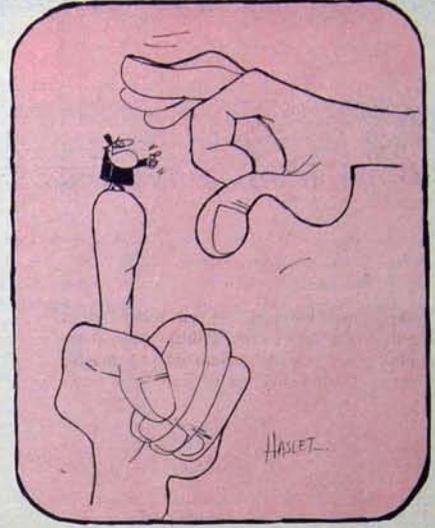
MC İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMELİDİR

Bütün bu söylenenlerin düğümlendiği somut adım, MC'nin iktidardan düşürülmesi. Bu görevin tartışma götürür bir yanı yok. Teoride ve pratikte, faşizme karşı mücadelenin önde gelen ismi Dimitrov, faşizmin en zayıf yanı olarak toplumsal tabanın türdeş olmamasını gösteriyor. Bu tesbitin faşizme karşı mücadele eden güçler açısından taşıdığı önem şu: mücadelede, faşizme karşı kullanılacak her çelişkiden, sınıftan ve tabakadan yararlanmak gerekiyor. Bu arada, politikalarını buna dayandırmak koşulu ile ilerici-demokrat güçler egemen sınıfların geçici, anlık çelişkilerinden bile yararlanma durumundalar.

Faşizme karşı mücadelede, unutulmaması gereken bir başka noktayı da Brecht vurguluyor: faşizme karşı, en zayıf ya da yüzye gibi görünen yöntemler bile küçümsenmemeli, kullanılmalı. Şöyle diyor Brecht:

"Nedenler yokedilmeden sonuçların yokedilebileceği yanılığında daha zararlı bir yanılığ, bu nedenlere karşı, sonuçlardan ayrı ve sonuçlarla hiç mücadele etmeden savaş verilebileceğini sanan yanılığdır."

Brecht'in bu hatırlatması Türkiye için de geçerli. Kimileri, "temele inmeyen sonuç" gerekçesi

ile birçok mücadele aracına burun kıvrıyor. Bu, aşılması gereken bir yanılığ. MC'nin iktidardan düşürülmesi sürecinde somut bir adım atıldı. Bu, bir araştırma önergesi. Bunun, maddelerinden biri de nice "sosyalist" in "yüzye" bulduğu Mobilya İhracı meselesi. Ancak, acil bir hedefe yönelik olarak, toplumun en geniş kesimlerini etkileyecek bir araçtan yüz çevirmek doğru değil; en azından politik değil.

MC, gelmiş geçmiş en gerici iktidarlardan biri. Ancak mevcut parlamento aynı gericiliği aynı ölçüde yansıtmıyor. Bu uyumsuzluğun, MC'nin iktidardan düşürülmesi için değerlendirilmesi gerekli. MC'nin düşürülmesinden sonra olacaklar için konuşmak erken. Ancak şu anda bile en gerçekçi yolun bir erken seçim olduğunu söylemek mümkün. Bir erken seçim, toplumdaki anti-faşist güçlerin parlamentoya daha etkin bir biçimde girmesini sağlayacağı anlaşılıyor. Bu da en azından, faşizan girişimlerde parlamentonun bir araç olarak kullanımını sınırlayacak bir etken.

GÜVENCE: İŞÇİ SINIFININ BÜTÜNLÜĞÜ

Faşizme karşı mücadelede en etkin güç, işçi sınıfı ve sosyalistler. Sosyalistlerin önündeki görev, faşizme karşı yığınsal ve parlamentar eylemleri desteklemenin, bunlara önyak olmanın yanısıra, işçi sınıfının bütünlüğüne yönelik girişimler karşısında uyanık olmak.

Çünkü, Türkiye'deki gericiliğin en baştaki hedeflerinden biri, demokrasinin güvencesi olan işçi sınıfını bölmek. Bu, yalnızca teorik bir gerçek değil. Pratikteki uzantıları da açıkça görülüyor. Sermayenin oyunlarında Türk-İş'in yetersiz kalması, giderek erimesi, ortaya Milliyetçi İşçi Sendikaları Konfederasyonu (MİSK)'nu çıkardı. Bu, faşizmin işçi sınıfını bölmek üzere onun içine sızma girişimi. Daha da öte, aynı amaca yönelik olarak egemen sınıfların DİSK üzerinde de çeşitli oyunlara girişecekleri şimdiden söylenebilir.

Süreklilik ve yoğunluk kazanan bir başka girişim de yine işçi sınıfının bölünmesini, başka çalışanlara "ihbar edilmesini" içeriyor. İşçi sınıfını diğer çalışanlardan ayırmak ve işçi sınıfını kendi içinden bölmek, faşizmin aynı anda yöneldiği iki hedef. Son günlerde yoğunluk kazandı; "memurlar, köyümler sıkıntı içinde iken sendikali bir avuç işçinin gül gibi geçindiği" fitneleri faşist basında hergün haykırılıyor. Hükümetin bir bakını Korkut Özal ise "işsizliğin temel nedeninin sendikali işçilerin aldığı yüksek ücretler olduğunu" açıkça söyleyebiliyor.

Boyutlar, sermayenin işçi sınıfına karşı "olağan sitemlerini" çoktan aştı. Ortadaki gerçekler, nereden bakılırsa bakılsın, işçi sınıfının boy hedefi alındığını gösteriyor. Sosyalistlerin ve devrimci-ilerici sendikaların görevi ise mutlaka ve mutlaka uyanık olmak. Çünkü, işçi sınıfının diğer çalışanlardan koparılması ve kendi içinde bölünmesi, faşizmin mutlak zaferinden başka bir anlamı gelmiyor.

SEPMAYE SINIFININ GERÇEK KORKUSU İŞÇİ SINIFININ BÖLÜNMEMİŞLİĞİNDEN, GİDEREK SOSYALİST ÇİZGİDE SAF TUTAN İŞÇİ SINIFI GELECEĞE DAMGASINI VURUYOR.

ISMAIL COŞAR

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, 17 Ocak'ta "Türk Ekonomisi" konulu bir toplantı düzenledi. Toplantıya TÜSIAD üyesi, büyük sermayenin önde gelen ünlüleri birer tebliğ ile katıldılar. Vehbi Koç, Halit Narin, Sakıp Sabancı, Nejat Eczacıbaşı ve Feyyaz Berker'in yanında, toplantıda, Alman Sermayesi'ni temsilen Federal Almanya Büyükelçisinin de bulunması ve bir konuşma yapması son derece anlamlıydı.

Sunulan tebliğler, bir bütün olarak ele alındığında, Türkiye kapitalizminin dar boğazlarını vurguluyor. Vehbi Koç'un dış ticaret, Sakıp Sabancı'nın kredi, Eczacıbaşı'nın ise dış pazara ağırlık veren tebliğleri bu dar boğazları somutluyor. Asıl hedef işçi sınıfı üzerindeki görüşler ve öneriler ise son derece ilginç.

İŞÇİ SINIFI VE BÜYÜK SERMAYE

Büyük sermayenin önde gelenleri, kapalı ya da açık bir biçimde, işçi sınıfının sınıf mücadelesinden duydukları kaygıyı dile getirdiler. Tebliğlerin bir kısmında temkinli ifadeler dikkati çekerken, özellikle sermaye sınıfının örgüt yöneticileri saldırılan sözlerle konuya değinmekten çekinmedi.

Vehbi Koç konuya yukarıdan bakan bir yaklaşım içindeydi. "Türk işçisi hem

yurt içinde hem yurt dışında kabiliyetini, çalışkanlığını ispat etmiştir" derken sorunu sendikalar arası rekabete bağladı. Koç'a göre... sendikal rekabet çalışma barışının zedelenmesi ihtimaline kuvvet kazandırılmakta" idi.

Koç'un konuşmasını tamamlayan tebliğ işveren Sendikaları Konfederasyonu Genel Başkanı Halit Narin'den geldi. Bu tebliğ, sermaye sınıfının gerçek yüzünü ortaya koyuyordu. "Grevlerin artışı müteşebbislerin yatırım azmini ters yönde etkileyen bir amil olmuştur." diyen Narin, genel grevin yasa dışılığını ilan ediyordu.

Halit Narin'in toplu sözleşmeler üzerine de orijinal düşünceleri var. "Toplu sözleşmeler gerekli itina ve titizlik gösterilmeden, işyerleri veya işkolları arasındaki dengeyi bozacak şekilde yapıldığı takdirde bu sözleşmeleri akteden işyerlerinin bağlı oldukları mesleki teşekküller tarafından kontrol ve disiplin altına alınması ihtiyacına inanmaktayım" diyen Narin, toplu sözleşmelerde düşük ücret verilmesini sağlamak için de sermaye sınıfını resmi bir örgütlenmeye çağırıyor. Böylece zorda kalarak yüksek ücret veren işverenler, kendi açıklarından diğerlerine kötü örnek olduklarında cezalandırılacak.

BÜYÜK TÜRKİYE'Yİ

Daha sonra tek sendika isteminde bulunan Narin, sendika ödentilerinin sermaye sınıfına kaynaktan kesilerek sendikalara yatırılmasına da karşı çıktı. Grev olaylarındaki kanunsuzluklar da cezalandırılmıyordu. Çalışma barışı ise ideolojik olaylar önlenmedikçe sağlanamazdı.

Halit Narin'in tebliği ile sermaye sınıfının nasıl bir dikensiz gül bahçesi istediği somutlanırken, Vehbi Koç'un çalışma barışını sağlamada "gerçek sendikaların" önemli rolünü nasıl bir sendikacılıkta gördüğü de açıklığa kavuşturuluyordu. İşçi sınıfı "çalışkan ve kabiliyetliydi" ancak onları sendikalar bozuyordu! Öyle bir sendikacılık gerekli idi ki, dilediğince grev yapmasın, toplu sözleşmeye oturmasın buna karşı üyelerinden tek tek ödeni topluyarak vakit geçirsin.

İşçi sınıfının ideolojisinden ise söz dahi edilmesin. Yoksa çalışma barışı bozulur! Beylerin anlamazlıktan geldiği, tüm bu olguların sınıf mücadelesinin doğal sonuçları olduğu ve bunun işçi sınıfı iktidarına dek süreceği. Bunu onlar da bal gibi biliyor. Bilmezlikten gelmek işlerine geliyor. Bunlar sendikalar arası mücadelenin sonuçları değil. Bilinçlenen işçilerin sarı sendikaları reddetmelerinin doğal sonucu. Sermaye sınıfının korkusunun başladığı nokta da bu.

Sermaye sınıfının istediği grevsiz

toplu sözleşmesiz sendikal hak. Öyle bir sendika ki mali yönden de güçsüz, Bunu açıkça ifade edemiyorlar ama, AP'nin baş destekçisi Selçuk Yaşar, hani şu boyacılar kralı, "sol kaçınılmaz yazgı değildir" derken işçi sınıfı için işte böyleli özelemlerden hareket ediyor. Bunu Yaşar'ın başbakanı Demirel de özlüyor. Bu özlemini gerçekleştirmek için de var gücüyle cesetler üzerinden oyunlar tezgahlıyor. Olağanüstü önlemler gerektiğinin ilişkin parti yetkilî organlarından kararlar çıkarıyor.

Amaç sıkı yönetim. Grev yok. Toplu sözleşme yok. Sendikalar ise var ama yok. Bu AP'nin işçi sınıfından umudu kestiğinin somutu. Umudu kesmesenki işçi sınıfı ona bunu yedirir. Köprülerin altından çok sular aktı. Bu suları geri akıtmak olanaksız.

HALKA TEORİSİNDE ALMAN SERMAYESİ

Büyük sermayenin "Türkiye Ekonomisi" konulu toplantısının bir renkli siması da Federal Almanya Büyükelçisi Sonnenhol. Ortak Pazar'ın ne olduğunu bilmezlikten gelenler, sosyalistlerin bu konuda başından beri söyledikleri bir bir çıkınca, bu soruna değişik yaklaşımları da gündeme getirmeye başladı. Bir süre direnirken önemle durulan Alman sermayesini Türkiye'ye getirip, sağlanan ürünlerin Arap ülkelerine satılmasını ifa-

TÜRKİYE'NİN DIŞ BORÇLARI

TURHAN TAYLAN

"Politik dilendirme". Türkiye'nin siyasal sözlüğüne yeni giren bir deyim bu. Doğumu 1975 yılının son günlerine rastlıyor. İsim babası da Süleyman Demirel.

Başbakanlık 30.12.1975 tarih ve DİE/ÖB/901 - 431 sayılı bir genelge yayınladı. Genelge numarası 8, konusu ise "istatistik çalışmaları". Genelge'nin altındaki imza Süleyman Demirel'in. Bizlere "Politik dilendirme" deyimini kazandıran da bu Genelge'nin beşinci maddesi. Şöyle diyor beşinci madde:

"Ülkemizde belirli bir istatistik standardının muhafazasını temin etmek; zaman, emek ve işgücü israfına mani olmak; hizmet mükemmeliğini önlemek; farklı istatistiklerle hizmet ve karar mercilerini tereddüte düşürmemek; umumi efkârın yanıtılmasını önlemek ve farklı politik dilendirmelere mani olmak; istatistiklerde birlik ve ayınlığı sağlamak amacıyla sorumlu kişilerin 53 sayılı Kanun hükümlerine hassasiyetle uymalarını önemle rica ederim."

Demirel'in uyulmasını önemle rica ettiği 53 sayılı yasa yeni bir yasa değil. Kabul tarihi 13 Haziran 1962 olan bir yasa. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün kuruluş yasası. Genelge'de bu yasadaki uzun bir alıntı var. Diyormuş ki 53 sayılı yasa, "Türkiye'de istatistik toplama görevi Devlet İstatistik Enstitüsüne aittir. Genel Bütçeye dahil daireler... (in)... kendi ihtiyaçları için fakat kendi kuruluşları dışında istatistikî malumat derleyebilmeleri Devlet İstatistik Enstitüsünün muvafık mütalââ vennesine ve Başbakanın iznine bağlıdır." Bu kadar da değil. "Bu daireler kendi kuruluşları dışında kullanmak veya neşretmek için Devlet İstatistik Enstitüsünün muvafakatını alırlar."

Şimdi, diyelim ki Maliye Bakanlığı, Genel Bütçe'ye dahil bir 'daire' olarak çalışmalarında kullanmak üzere istatistik derleyecek. Eğer bu istatistikleri kuruluşu dışından derleyecekse, Devlet İstatistik Enstitüsü'nün uygun görüş vermesi gerekmektedir. Yani Devlet İstatistik Enstitüsü Maliye Bakanlığı'na bu istatistikleri derledi diyelim. Sıra bu bilgilerin yayınlanmasına geldi. Gene Devlet İstatistik Enstitüsü'nün "ya-

ynlanması uygun görülmüştür", diye "muvafakat" vermesi gerekiyor.

İşte, söz gelimi, Maliye Bakanlığının 1962 yılından bu yana geçen onüç yıl içinde anılan yasa hükümlerine uymadığı saptandığından, Demirel böyle bir genelge yayınlama gereğini duymuştur. Doğru da! Somut örnekleri var doğru olduğuna.

Bunlardan biri de Maliye Bakanlığının, kendi kuruluşları içinden ve dışından bilgi derleyerek hazırladığı ve de yayınladığı "1976 Mali Yılı Bütçe Gerekçesi". Ancak, bu gerekçe hazırlanırken 53 sayılı yasanın gerekleri yerine getirilip öngörülen "çifte DİE muvafakatı" ve "Başbakan izni" alınmadığından, "politik dilendirmeler" e yol açması kaçınılmazlaşmakta, belki de "umumi efkâr" yanıtılmaktadır.

Gerekçe'nin bir bölümü de "Devlet Borçları" na ayrılmış. Verilen istatistikler doğru mu, yanlış mı? Onu bilemeyiz; bilmesi ve MC politikasına uygun olup olmadığını denetlemesi gereken Devlet İstatistik Enstitüsü çünkü. Biz sadece meraklı bir vatandaş olarak, kime ne kadar borcumuz varmış diye baktık. Durum şu:

Türkiye'nin 30 Eylül 1975 günü itibarıyla dövize ödenmesi gereken dış borç toplamı 2.936.6 milyon dolar. Yazıyla iki milyar dokuzyüzyüztuzaltı milyon altıyüzbin dolar. Gene Gerekçe'den öğreniyoruz ki, 30 Eylül 1974 günkü dövize ödenecek dış borç tutarımız 2.767,1 milyon dolarımız. Sonuç : MC'nin tezgahlanma ve hükümete el koyma döneminde 169,5 milyon dolar daha dövize ödenecek borç alınmış dışardan. Bu demek ki, Türkiye'de yaşayan 40.197.669 yurttaşın her biri dışarıya, yalnızca dövize ödemek üzere ve de faizleri hariç ve de daha kullanılmayan krediler hesaba katılmaksızın 1.096 TL borcu bulunmaktadır.

Bir de Amerika Birleşik Devletleri tarafından verilen Kalkınma İkraz Fonu, Marshall Yardımı ve tarım ürünleri kredilerinden doğan borçlar var. Bunlar Türk parasıyla ödenecekler. Toplamı 3.455,2 milyon TL olan bu borçlardan da herkesin payına yaklaşık 85 TL düşmektedir. Sözü kısası, Türkiye'de, kişi ba-

şına düşen dış borç miktarı, faiz ödemeleri ve kullandırılmayan kredi miktarları hariç, 1.181 TL dolayındadır. Kapitalist kalkınma yolu, iki çocuklu bir kari-kocanın, kendi özel borçları varsa, onun yanı sıra, 30 Eylül günü 5.000 TL dolayında bir borçları daha olması sonucunu doğurmuştur.

Kime borçlu olduğuna bilmesi de borçlunun doğal bir hakkıdır. Gerekecek olanların kimler olduğunu da gösteriyor.

TÜRKİYE'NİN DÖVİZLE ÖDENECEK DİŞ BORÇLARININ ALACAKLARA GÖRE DAĞILIMI,

30. 9. 1975 Tarihi İtibariyle	
	milyon dolar
1. Uluslararası Kuruluşlar	660,6
a. Dünya Bankası	238,8
b. Uluslararası Kalkınma Birliği	130,4
c. Avrupa İskân Fonu	31,4
d. Avrupa Yatırım Bankası	232,0
e. Uluslararası Finansman Kurumu	28,0
2. Yabancı Hükümetler	2.160,3
a. ABD	1.166,4
b. Almanya	501,0
c. İngiltere	91,2
d. Diğer Ülke Hükümetleri	401,7
3. Yabancı Firmalar	110,2
4. Konsolide Ticari Borçlar	5,5

KAYNAK: 1976 Mali Yılı Bütçe Gerekçesi, Ankara, Atalık 1975, s. 61.

Yukarıdaki çizelgeye Amerika Birleşik Devletleri'ne ödenmesi gereken 3.455,2 milyon TL da eklendiğinde, "borç yığınının kamçıdır" gönlününun faturası ortaya çıkmış olur.

MC Hükümetinin çekindiği ve yayınlanmasını, bir başka deyişle geniş kitlelere ulaştırılmasını komando işgalindeki Devlet İstatistik Enstitüsü'nün "muvafaka-

SERMAYE PAZARLIYOR

de eden halka teorisi, bu toplantıda Alman büyükelçisine bir kez daha dile getirildi.

Sonenhol Alman Hükümetinin politikasını "gelişmekte olan ülkeleri teşvik etmek, onlardan işçi almak yerine, teknoloji transfer etmek" olarak özetledi. Büyükelçi Türkiye'deki Alman yatırımlarının son yıllarda azaldığını ve doku-zuncu sıraya düştüğünü vurguladı. Bilindiği gibi Türk - Alman Ekonomik İşbirliği Komitesi kurulmuş ve ilk toplantısını Kasım ayı içinde yapmıştı. Komitenin gündeminde birinci sırayı, Türkiye'ye gelecek Alman sermayesine ne gibi kolaylıklar sağlanabileceği oluşturuyordu. Komite çalışmalarını sürdürüyor.

Sonnenhol'un konuşmasında diğer bir önemli nokta da şöyle açıklanıyor. "Türkiye bu yüzyılın sonunda 70 - 80 milyonluk bir nüfusla büyük bir ekonomik pazar olacak. "Bu sözler gerçeğin en somut ifadesi. Burada halklardan biri düşüyor. Alman sermayesinin Türkiye'de ürettikleri Arap ülkelerine değil, Almanya'nın çok iyi bir pazar olarak gördüğü 70 - 80 milyonluk Türkiye'ye satılacak.

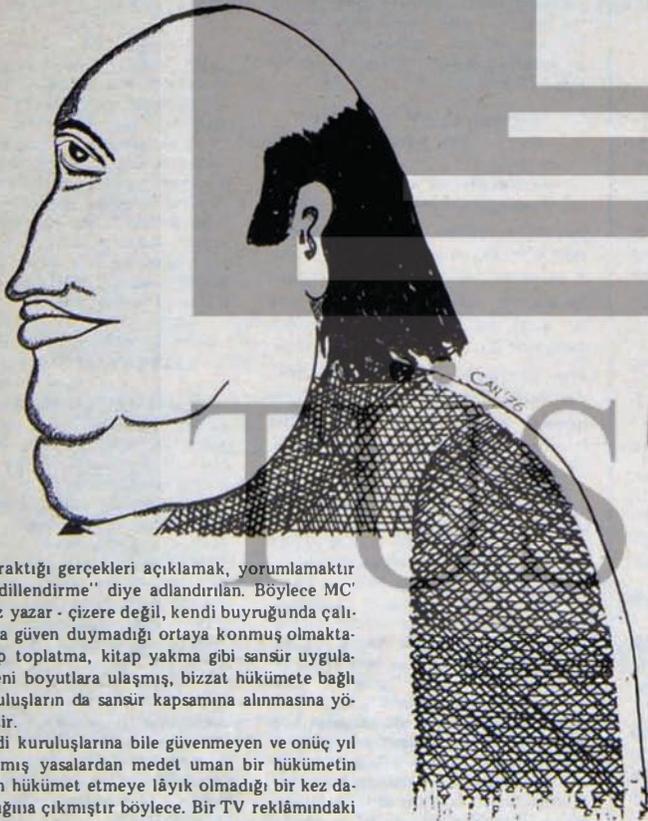
Bu gerçeği somutlayan diğer bir olgu da Eczacıbaşı'nın konuşmasıyla ortaya çıkıyor. Eczacıbaşı "Ortadoğu ülkeleriyle işbirliği için büyük hayale kapılmamak gerekir." diyor. Türkiye böylece Alman sermayesinin kucağına düşüyor. Büyükelçi, "Almanya Türkiye'ye çok iyi

şartlarla kredi vermiştir. Bunu gene yapmaya hazırdır" derken, Türkiye'ye atılan oltanın yemini de gösteriyor. Ve Demirel Ortak Pazar'dan alınacak 650 milyon dolarlık krediden söz ediyor. Böylece, Türkiye, 80 milyon insanıyla oltaya taktirilmek isteniyor.

ÜLKENİN GERÇEK SAHİBİ İŞÇİ SINIFI

Bunlar sermaye sınıfının ve onun iktidarının tezgahtından çıkan oyunlar. Ancak Türkiye sermaye sınıfının diletiğince at oynatabileceği bir alan değil. Ülkenin geleceğine damgayı hiç kuşkusuz işçi sınıfı vuracak. Vurmaya da başladı. İşçi sınıfının yükselen hareketine sermaye sınıfının çomak sokma çabaları boşa değil. Vurulan damgayı silme uğrunda boş çabalar. Sermaye sınıfının gerçek korkusu işçi sınıfının bölünmemişliğinden. Giderek sosyalist çizgide saf tutan işçi sınıfı geleceğe damgasını vuruyor. Bu gerçeği kavrayan CHP lideri Ecevit faşizan tırmanışa karşı mücadelede işçi sınıfının ekonomik örgütlerine başvuruyor. Bu da kaçmaya başlayan trene yetişme çabaları. Çünkü işçi sınıfı kendi öz partisine yöneliyor. Eninde sonunda faşizan tırmanışa da, Türkiye'yi pazarlama çabalarına da dur diyebilecek tek güç, kendi öz partisinde bütünleşen, ülkenin gerçek sahibi, işçi sınıfıdır. Sosyalizm kaçınılmaz bir yazgıdır.

ÜZERİNE « POLİTİK DİLLENDİRME »

ti" na bıraktığı gerçekleri açıklamak, yorumlamaktır "politik dillendirme" diye adlandırılan. Böylece MC'nin yalnız yazar - çizere değil, kendi buyruğunda çalışanlara da güven duymadığı ortaya konmuş olmaktadır. Kitap toplatma, kitap yakma gibi sansür uygulamaları yeni boyutlara ulaşmış, bizzat hükümete bağlı olan kuruluşların da sansür kapsamına alınmasına yönelinmiştir.

Kendi kuruluşlarına bile güvenmeyen ve onüç yıl önce çıkmış yasalardan medet uman bir hükümetin gerçekten hükümet etmeye layık olmadığı bir kez daha gün ışığına çıkmıştır böylece. Bir TV reklamındaki gibi, "şükürler olsun".

SERMAYENİN SESİ

TÜRKİYE'NİN SESİ Mİ, SERMAYENİN SESİ Mİ ?

TRT'NİN YURT DIŞI YAYINLARI ARASINDA YER ALAN "TÜRKİYE'NİN SESİ" RADYOSUNDA CUMA GÜNLERİ 20.40'TA YAYINLANAN VE AYDIN YALÇIN'IN HAZIRLADIĞI "KALKINAN TÜRKİYE" İSİMLİ PROGRAMDA, YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERE "KAPİTALİZMİN FAZİLETLERİ", "SOSYALİZMİN TEHLİKELERİ" ANLATILMAYA ÇALIŞILYOR. PROGRAMLARDAN EN ÇOK KULLANILAN MÜZİK DE "MEHTER MARŞI". PROGRAMDA, BAŞKA ÜLKELERDEKİ ÖĞRENCİ HAREKETLERİNE GENİŞ YER VERİLİRKEN TÜRKİYE'DEN HİÇ SÖZ EDİLMİYOR.

TRT'nin başına kimin getirileceği mücadelesi arasında, TRT'nin dış yayınlarındaki pervasızlık çoğu kimsenin dikkatinden kaçabiliyor. TRT'nin işini-bilir "uzmanları" da bu unutkanlıktan gereğince yararlanmasını biliyorlar. TRT'nin dış yayınlarının taşıdığı önemle, bu konuya gösterilen ilgi arasında zaten öteden beri büyük bir oransızlık var. Bu yayınların önemi, yurt dışında çalışan işçilerin "şartlandırılması"nın sermaye için taşıdığı önemden geliyor. "Ulusal çıkarları koruma"yı, Türkiye'nin düzenini savunmakla eş tutan "geri kalmış" yayıncılık anlayışı da, dış yayınların bu amaçla kullanılabilmesine olanak sağlıyor.

Bunun son örneği "Türkiye'nin Sesi" Radyosunun Cuma günleri 20.40'ta yirmi dakikalık sürelerle yayınlamaya başladığı "Kalkınan Türkiye" isimli program. Programın hazırlayıcısı Prof. Aydın Yalçın. Dizinin ilk programında, dizinin amacı şöyle açıklanıyor: "Bütün yurttaşların Türkiye'nin kalkınmasıyla iftihar etmesi gerekir. Programın amacı, bu kalkınmanın nasıl gerçekleştiğini, ekonomik ve sosyal politikanın nasıl bilimsel olarak belirlendiğini, bunun mekanizmasının ne olduğunu sayın yurttaşlarımıza öğretmektir." Bunların "sayın yurttaşlara" nasıl öğretileceği ise, daha sonraki programların konu başlıklarından anlaşılıyor.

Konu başlıkları, burjuva ekonomisinin konu haşhıklarına tipatip uymakta: "Fiyatlar nasıl meydana gelir", "kâr sermayenin hakkıdır", "dış ticaret hadleri nasıl hesaplanır?", vb. Bu genel başlıkların yanısıra, işçilerin ilgisini ve aklını çecek özel konulara da yer verilmesi unutulmamış: "Sosyal güvenlik politikası", "silah endüstrisinin anlamı, gerekliliği ve Türkiye'de nasıl gerçekleştirileceği" gibi.

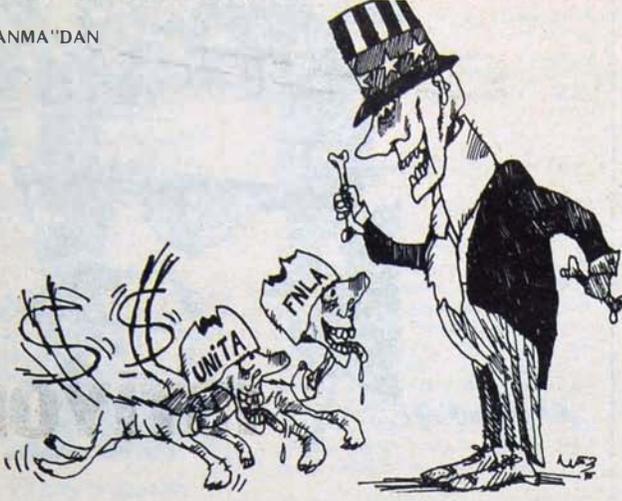
Programda kullanılan üslup da, programın amacını belli edici nitelikte. Sürekli olarak bir "biz"den söz ediliyor. Bu "biz" kelimesinin kimin adına kullanıldığı merak konusu değil. Programın bir yerinde: "Politikamız ve gücümüz, amaçlarımızı gerçekleştirmeye yeterlidir" dendiğine göre, bu sözde "milli" sesin, iktidarda bulunan şimdiki "güç"leri temsil ettiğine kuşku yok. Elbette, bu politikanın, "Atatürk'ün politikası ve yolu" olduğu da özellikle belirtiliyor.

Yurt dışında çalışan işçileri hedef alan programda, konu başlıklarının, bir "ekonomi politik" dersinin konularına oynanan özellikle dikkat çekici. Avrupa'daki işçilerin kapitalizmin temelinde yatan sömür mekanizmasını bilimsel olarak öğrenme olanaklarının çokluğu, kapitalizmin savunulmasına "bilimsel" bir görüntü verme ihtiyacını doğurmuş olsa gerek. Daha açıkçası, işçilere, sosyalizmin ekonomi biliminin öğrettiklerinin geçersiz olduğu kantlanmak isteniyor, dolaylı olarak.

Asıl amacın işçileri sosyalizme karşı şartlandırmak olduğu, programda, "sosyalistlerin faaliyetlerinden ve amaçlarından da söz edileceği"nin açıklanmasından anlaşılıyor. Bundan nasıl "söz edileceği" de belli. Kullanılan dil bunu açıkça gösteriyor: "Bu hainlerin sapkın faaliyetlerini ve amaçlarını da size göstereceğiz."

TRT'nin yurt içi yayınlarında da böyle bir anlayış 12 Mart döneminde hakim kılınmıştı. Zamanın "muteber" programcıları şimdi daha çok gazete sütunlarına sıkışmış durumda. TRT üzerinde oynanan yeni oyunlarla, bu "muteber" adların gazete sütunlarında sıkışmaktan kurtarılmak istenmesi mümkün. Ama ortada olan bir gerçek, yurt dışı yayınlarda, 12 Mart döneminin hiç ortadan kalkmadığı.

"GRANMA" DAN

Addis Ababa'da yapılan ve bir karar alamadan dağılan Afrika Birliği Örgütü (ABÖ) zirvesinden sonra; Angola'da, MPLA ile emperyalizm tarafından desteklenen "kurtuluş" örgütleri arasındaki çarpışmalar hızla tırmanarak, sonuç alma noktasına yaklaştı. Kuzey'de FNLA kuvvetleri temizlenir ve Zaire topraklarına sürülürken; MPLA, faşist Güney Afrika askerleriyle birlikte Güney Bölgesini kontrol eden UNITA kuvvetlerine karşı daha yoğun olarak harekete geçti.

"KÜSTAHÇA MEKTUPLAR"

Addis Ababa'daki zirvenin başarısızlığı, soruna diplomatik yollarla çözümlenmesi, Amerika ve Batı Avrupa emperyalizminin baskıları sonucunda imkansızlaştığını göstermiş oluyordu. Nijerya hükümetinin 14 Ocak günü yaptığı resmi bir açıklama, ABD'nin, Afrika Birliği Örgütü'nün MPLA'nın yasal hükümetini tanımasını engellemek için uzun süreden beri hangi baskı yöntemlerine başvurduğunu gösteriyordu. Nijerya hükümeti, ABD'nin Afrika başkentlerine, Aralık ayından beri, yalnız

birtakım heyetler göndermekle kalmayıp, devlet başkanlarına da bazı "küstahça mektuplar" yolladığını açıklıyordu. Hükümet açıklamasında daha sonra şunlara yer veriliyordu:

"Bu mektuplar, yaklaşmakta olan Bakanlar Konseyi'nin ve ABÖ zirvesinin ırkçı Güney Afrika işgal kuvvetlerinin çekilmesinin ön şartı olarak, Sovyet ve Küba'lı danışmanların çekilmesinde ısrar etmesi gerektiği yönünde babayani bir talimat niteliğindedir. Askeri federal hükümet, Ford yönetiminin, Afrika devletlerinin onurunu yaralayan ve siyah insanın haysiyetini ayaklar altına alan bu aptalca girişimini kesin olarak reddeder"

Nijerya hükümetinin açıklaması Angola'daki durumla ilgili olarak da şunları belirtiyordu: "SSCB ve Küba, kurtuluş mücadelesinin ilk günlerinden beri, Angola halkının davasını kendi davaları saymışlardır. Bu nedenle, Sovyet ve Küba danışmanlarının ülkedeki varlığıyla, düzenli Güney - Afrika birliklerinin varlığı arasında bir paralellik kurmak olanaksızdır."

AFRİKA'DA DEĞİŞEN GÜÇLER DENGESİ

Afrika Birliği Örgütü, kurulduğu

YAŞAM DİLENCİLERİ

AYDAN GEDİKALİ

Geçtiğimiz haftalarda ibret verici bir haber yer aldı gazetelerde. Halk düşmanı emperyalist uşakların kaçınılmaz yazgılarını sergileyen bu dış kaynaklı haber, görkemli yalınlığı ile aynen şöyle idi:

"Eski Güney Vietnamlı Generallerin çoğu Amerika'da garsonluk yapıyor. Örneğin Saygon kuşatma altındayken kentin boşaltma işini yürüten General Dong Van Khuyen, halen Newyork'ta bir otelde haftada 165 dolar ücretle çalışıyor. Generalin eşi de aynı lokantada mutfakta salata yapıyor. Tiyo'nün General'ine bu işi dört Amerika'lı General bulmuş.

Van Tiyo rejiminin son Deniz Kuvvetleri Komutanı Amiral Chung Cang ise Arlington'da gıda maddeleri satan bir mağazada saatte 3 dolar ücretle çalışmaktadır.

Yüksek rütbeli iki deniz subayı da Washington'da küçük lokantalarda garsonluk yapmaktadır. Bir zamanlar Amiral Yardımcısı olan diğer bir deniz subayı ise bir foto dükkanında iş bulmuş.

Tiyo zamanında askerî polis örgütü komutanı olan General Trang Si Tan, Los Angeles'te bir dostunun evinde kalmaktadır. General Tan iş bulamamıştır.

İş buamayan bir eski General de, Dao Doi An'dır. General An Boston'da

kayın biraderinin evinde yaşamaktadır".

Bu tip insanlar bir ara Türkiye'ye de dolmuştu. Yaşlılardan dıyayız, Sovyet devriminden sonra Türkiye'ye akın eden beyaz ordu artığı Generaller, İstanbul'da Beyoğlu'nun arka sokaklarında şatafatlı Çarlık üniformaları ile resmen kapıcılık eder, aç bi - ilaç yaşam dilenirmiş yukarıdaki Güney Vietnamlı Generaller örneği. . .

Şimdi nasıl olur da Nazım Hikmet'in şu şiirini anımsız insan:

"Bu adam bu gün açtır.
Açtır ama,
Kaybetti bu adamda
Kudretli ve büyük açlık bile hutsiyetini. . ."

Evet, bu adamlar bu gün açtır. Kanlı geçmişlerine, belleklerine kazınan çocuklu - kadınli cinayetlerine koşut korkmaktadır da.

"Dolaşıyordur korku ayaklarında gölgesi gibi."

Eğer milyonlarca Vietnamli yiğit devrimcinin kanlarına bulmuş elleri titriyorsa tabak - bardak taşırken, salt acemilikten titremiyordur.

Ve Vietnam özgür bir ülke olarak dünyadaki saygın yerini alırken, onlar da - ilk defa - karınca kararınca oluyorlar özgürlük uğraşındaki ülkelere: *ibretlik halleri ile. . .*

ANGOLA'DA CIA ÖRGÜTLERİ ÇÖKÜYOR

İSPANYA İÇ SAVAŞININ BENZERİ

Öte yandan, başta Sovyetler Birliği ve Küba olmak üzere sosyalist ülkeler, bağımsızlık mücadelesinin başından beri Angola halkını desteklediklerini gizlemişler, bunu açık açık ilan etmişlerdir. Şimdi de, Angola halkını desteklediklerini ve buna devam edeceklerini yine saklamamaktadırlar. Aslında, bu konuda, BM'nin sömürgecilik karşı savaşların desteklenmesi konusundaki kararları da, sosyalist ülkelerin bu politikasına destek olmaktadır. Kısacası, sosyalist ülkelerin MPLA hükümetine sağladıkları destek hem haklı, yem de yasaldir. "Faliyetlerini" saklama durumunda kalan sadece emperyalistlerdir.

16 Ocak günü, Küba Komünist Partisi'nin son 1. Kongresinden bu yana ilk kez görüşlerini açıklayan parti genel sekreteri Fidel Kastro, Angola'daki olayları kısaca şöyle değerlendirdi: "Emperyalizm, Angola halkını ezerek, tüm Afrika kıtasının bağımsızlığa yaklaşmasını engellemek istemektedir. Durum, İspanyol iç savaşına çok benzemektedir. O zamanki Hitler Almanyası'nın yerini şimdi Güney Afrika Cumhuriyeti; Mussolini İtalyası'nın yerini ise Zaire almıştır".

KASTRO VE ÇİN

Bu arada, Küba silahlı kuvvetlerinin yayın organı "Verde Olivio" dergisi 4 Ocak'ta FNLA karargahlarında çekilen bir fotoğraf yayınladı. Fotoğraf, örgüt liderleri Roberto Holden'in yanında Çin'li danışmanları gösteriyordu. Fidel Kastro da Çin'in Angola karşısındaki tutumunun "inanılmayacak kadar kötü" olduğunu belirtiyor ve Çin'in "en gerici hükümetlerle" işbirliği yaptığını söylüyordu. Castro şöyle diyor: "Çin bu politikasını Latin Amerika'da da aynen yürütmektedir. Şili'deki Pinochet'yi desteklemesi bunun örneğidir."

"İÇ SAVAŞIN" SORUMLUSU: EMPERYALİST STRATEJİ.

Bugün ABD'nin Afrika politikasının özünü, Kıtadaki ilerici ülkelere karşı gerici, emperyalizm yanlısı hükümetlerden oluşan siyasal bir ittifakin kurulması oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle, Afrika kıtasının emperyalist güçlerden kurtarılması hareketi böylece parçalanmak ve zayıflatılmak istenmektedir. ABD, bu politikasını, Sahra'ya ele geçirmek isteyen Fas ve Moritanya'nın durumunu güçlendireceğini, ayrıca İsrail ve Mısır'dı diğer Arap ülkelerine karşı kuvvetlendireceğini hesaplamaktadır. Angola'nın ilerici cepheye geçmesi ise ABD'nin ve Batı Avrupa emperyalistlerinin Afrika'da tutunmalarına büyük bir darbe indirecektir. İlerici ülkeler içinde prestijini gittikçe yitiren Çin de, üçüncü dünyada gittikçe daha çok gerici iktidarlara dayanmak ihtiyacını duyduğu için, Angola'da emperyalizm yanlısı bir rejimin kurulmasını kendisi için yararlı görmektedir. Angola'da "iç savaş" in tek nedeni bu stratejik planlardır.

1963 yılından beri, genel olarak, Kıtanın bağımsızlığını ilgilendiren önemli hiçbir konuda karar alamamış, ortak bir politika izleyememiştir. Örgüt, Portekiz sömürgeciliğinin kurtarılmasında ve Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ırkçı rejime karşı tavır almada birleşebilmiş de, bu kararların uygulanmasında başarılı olunamamıştır. Bu başarısızlığın nedeni, Örgüt üyesi birçok ülkenin emperyalizmin siyasal baskısından kurtulamamasıdır. Son defa, zirvede Güney Afrika'nın Angola'ya müdahalesinin de kınanması, Örgüt üzerinde oynanan oyunların etkisini göstermektedir.

Ne var ki, emperyalizmin bütün çabalarına rağmen, Afrika ülkelerinin çoğunluğunun, Angola'daki yasal MPLA hükümetinin safına geçmesi ölenememiştir. Etiyopya'nın da katılımıyla bugün Angola Halk Cumhuriyeti'ni tanıyanların sayısı 23'e çıkmış bulunuyor. Oysa 1963 yılında Dakar'da toplanan Afrika Birliği Örgütü, o zaman Roberto Holden'in liderliğindeki Sürgündeki Angola Devrimci Hükümeti'nin (GRAE) tanınmasını önermişti. Şimdi FNLA'nın liderliğini yapan Roberto Holden'in 1961'de CIA tarafından görevlendirildiği artık herkes tarafından biliniyor. Afrika kıtasının yunanışı, bağımsızlık ve sömürgecilikten kurtulma hareketi; genç Afrika ülkelerinin çoğunluğunu, gerçekten bağımsızlıktan yana örgütleri emperyalizmin paravana örgütlerinden ayırma ve ikincilere karşı birincileri desteklemeye yöneliyor.

EMPERYALİST STRATEJİ: TECRİTTEN KURTULMAK

Emperyalizmin 4 devinin başkentleri Washington, Londra, Bonn ve Paris, ve onların yanısıra "en gerici hükümetlerle işbirliği" ni seçen Mao'nun Pekin'i; durumun "naylon" kurtuluş örgütlerine aleyhine gelişmesi üzerine bir "ulusal birlik hükümeti" nin kurulmasını önerdiler. Bu öneri ABÖ zirvesinde Senegal tarafından formüle edildi. Öneri, Fas, Mısır, Zaire gibi, Amerikan diplomasisini tatmin yolunu gitgide politik bir çizgi olarak benimseyen ülkeler tarafından desteklendi.

Gerçekte, emperyalist ülkelerin izlediği politikanın arkasında, Afrika kıtasındaki artan "tecrit" durumlarını telafi etme amacı yatmaktadır. Angola'nın 11 Kasım'da resmen ilan edilen bağımsızlığına yaklaştığı günlerde, 23 Ekim 1975'te, Güney Afrika kuvvetleri, bağımsızlıktan sonra MPLA'nın iktidarı almasını engellemek amacıyla Angola topraklarına emperyalist güçler tarafından sokulmuş ve giderek bir "iç savaş" durumu yaratılmıştır. Bugün ise, bir "ulusal birlik" hükümetinden söz edilmeye başlanmıştır. ABÖ zirvesinin toplandığı sıralarda, Güney Afrika hükümetinin, zirvede alınacak kararı etkilemek amacıyla, ABD tarafından ikna edilerek "Angola'dan askerlerini çekeceğini" açıklaması da emperyalizmin tecrit durumunun bir kanıtıdır.

RAŞİT KARAMİ

Lübnan'da bir iç savaş biçiminde gelişen olaylar, geçtiğimiz hafta içinde, giderek büyük bir uluslararası sorun haline dönüşeceği sırada, Suriye'nin arabuluculuğuyla sağlanan bir ateş - kes anlaşmasıyla, faşist kanadın geriletilmesiyle sonuçlandı. Taraflar arasında aynı zamanda siyasal bir "mütareke" yi içeren ateş - kes anlaşmasının ne kadar uygulanabileceği ve düzenin sağlanıp sağlanamayacağı şu ana kadar belirlenmiş değil.

Angola'daki mücadelenin hızla şiddetlendiği ve Orta Doğu sorununun giderek karmaşıklaştığı bir ortamda, bir süreden beri dünya politikasında ikinci sıralarda kalmaktan kurtulamayan Lübnan bunalımı, geçtiğimiz hafta Pazartesi gününden sonra durumun beklemedik hızla gelişmesiyle baş köşeye oturdu. BM Güvenlik Konseyi'nin gündeminde sıranın Orta Doğu sorununa geldiği günlerde, geçtiğimiz Pazartesi, başbakan Raşit Karami'nin istifasından sonra bütün dünya yeni bir Orta Doğu savaşının gelip çatacağına inanmaya başlıyordu.

KARAMİ'NİN BAŞARISIZLIĞI

Raşit Karami, geçen yılın 25 Mayıs'ında, faşist general Rifai'nin başkanlığında kurulan askeri hükümetin umuları desteği bulamaması sonucunda ilerici güçlerin desteklemesiyle başbakanlığa getirilmişti. Karami'nin, "ılımlı" siyasal görüşleri sayesinde, faşist unsurlarla ilerici güçler arasında bir denge kurarak çatışmanın tırmanmasını önleyebileceği, bunalma siyasal bir çözüm yolunun bulunması için iki tarafla temasları geliştirebileceği düşünülüyordu.

Ne varki, Karami'nin bütün girişimlerine rağmen, "toplumsal reform" ların saptanması için başlatılan diyalog iç çatışmanın hafiflemesini sağlayamadığı gibi, iki tarafın kabul edebileceği somut öneriler de ortaya çıkmadı. Faşist Falanjları destekleyen Pierre Gemayel'in Ulusal Liberal Partisi'nin de kurulan hü-

kümette yer alması; devlet başkanı Süleyman Franjiye'nin sağ cepheden yana tutumu, bunalımın hafiflemesini engelliyordu.

Bunalımın giderilememesinin temel nedeni ise, bunalımın çözümü için uzlaşma ve taraflardan taviz sağlama yolunun seçilmesi; faşist güçlerin tertipleriyle ilerici cephenin çıkarlarının bağdaştırılmaya çalışılmasıydı. Bu yol faşist güçleri tertiplerinden vazgeçiremeyeceğine göre, uzlaşmazlığın ortadan kaldırılması da mümkün değildi. 1975'in ilk yarısında, bir provokasyon ortamı yaratarak faşist bir askeri idare kurdurma taktiklerinde başarılı olamayan Falanjlar, yeni hükümetin kurulmasından sonra oyunlarının ikinci perdesini sahneye koymuşlardı.

TEMELDE ORTA DOĞU SORUNU YATIYOR

Oyunun ikinci perdedeki hedefi, çatışmaları adım adım tırmandırarak orduyu çarpışmaların içine çekmek ve ülkenin "hristiyanlar" la "müslümanlar" arasında "taksim" ine gitmekti. Karami hükümetinin yıpratılması ve istifa etmekte zorunda bırakılması; ordunun çarpışmalara müdahale etmesini sağlayacak bir araç olarak kullanılacaktı. ABD'nin ve diğer Batı Avrupa ülkelerinin Lübnan'ın taksimi yolunda ağırlıklarını koymaları için sorunun giderek uluslararası bir niteliğe bürünmesinden yararlanması hesaplanıyordu.

Bundan da, Lübnan'daki iç savaşın, temelde Orta Doğu sorununu ilgilendiren stratejik bir sorun olduğu anlaşılacaktır. Orta Doğu'da bugüne kadar İsrail'le Arap ülkeleri arasında bir "tampon" ülke rolünü oynayan Lübnan, sürekli bir iç dengesizliğin içinde olmuştur. Ülkeyi ikiye bölen ve temelinde sınıfsal bir çelişki yatan etnik ayrılıklar, her zaman için, emperyalist ülkeler tarafından Lübnan'ın içişlerine karışmak ve Orta Doğu'ya müdahale edilemek için

kullanılmıştır. Lübnan'ın giderek Filistin'li mültecilerin yerleştiği bir ülke haline gelmesi, emperyalist stratejide Lübnan'ın önemini daha da arttırmıştır.

İşte son olarak Lübnan'daki iç çatışmaların kızışmasında dış güçlerin müdahalesinin büyük payı vardır. Amaç, Lübnan'ın tarafsızlığını ortadan kaldırmak; Lübnan'ı Filistin'liler için yaşanmaz bir yer haline getirerek Filistin direniş hareketini geriletmek; nihayet Suriye'nin güvenliğini ortadan kaldırmaktır. Bu nedenle Lübnan olayları, Orta Doğu'da emperyalist ve ırkçı güçlerin tırmanma hareketinin bir parçasıdır. Gelişmeler, sistemler mücadelesinin giderek Orta Doğu'da odaklaşmakta olduğu görüşünü de doğrulamaktadır.

FİLİSTİN KAMPLARININ İŞGALI

Falanjist güçler, hükümeti düşürmek ve orduyu çarpışmaların içine çekerek ülkeyi ikiye bölmek planlarının son aşamasını, yılın ikinci haftasında varılan ateş - kes ihlal edip üç Filistin mülteci kampına saldırarak gerçekleştirdi. Son olarak Dbayeh kampının da Falanjistler tarafından ele geçirilmesi, çarpışmaların yönünü değiştirdi. Lübnan hava kuvvetlerinin Falanjlardan yana çarpışmalara katılması ve bunun üzerine Raşit Karami'nin baskılara dayanamayarak istifa etmesi, bunalımı zirve noktasına çıkardı.

ASKERİ YÖNETİM NEDEN KURULAMADI?

Raşit Karami'nin istifasından sonra, askeri bir yönetimin kurulması planı gerçekleştirilemedi. Bu, Lübnan iç savaşının, 1970'deki Ürdün iç savaşından farkını da ortaya koymaktadır. Faşistlerin tırmanmasının geldiği noktaya rağmen, Lübnan'da ordunun iç savaşa sokulması, Ürdün'de olduğu gibi beklenen sonuçları verme şansına sahip görülmemiştir. Bunun birinci nedeni, ordunun kendi içinde bir bütün olmamasıdır. İkinci nedeni ise, böyle bir müdahalenin kaçınılmaz olarak FKÖ'nü ve Suriye'yi de çatışmalara sokacağı ve durumun savaşın kıskırtıcısı faşistlerin aleyhine sonuçlanacağı anlaşılmasıdır. Bu nedenle, gelinen noktadan geri dönüşümsüzdür. Falanjistlerin katliam hareketlerine tepki olarak, Filistinli direnişçilerin Lübnan'a girerek çarpışmalara katılması, savaşın yönünü bütünüyle tersine çevirmiş, faşist planların uygulanamayacağına açık olarak da göstermiştir.

İLERİCİ GÜÇLERİN ZAMANINDA HAREKETİ

Gerçekten de, Lübnan bunalımının yön değiştirmesi ve giderek bir ateş - kes çevrilmesi, ilerici cephenin FKÖ ile

EMPERYALİZM "İKİNCİ BİR İSRAİL" YARATMAK İSTİYOR

güçbirliği içinde faşistlere karşı zamanında harekete geçmesiyle gerçekleşmiştir. Sol güçlerin birliğini temsil eden Ulusal Hareket'in lideri durumundaki Kamal Joublatt, Dbayeh'le birlikte üç kapkın düşmesi ertesinde ayın 15'inde FKÖ lideri Yaser Arafat'la bir görüşme yapmış ve görüşmeden sonra "Nihai çatışma yakındır ve kaçınılmazdır" demıştır. Joublatt şunları da eklemiştir: "Ulusal Hareket güçleri, şu anda, tam bölgelerdeki çarpışmaları yönetecek tek bir kumandanlığın oluşturulması üzerinde çalışmaktadır."

FKÖ, Falanjların ilk ateşkesi ihlal eden saldırılarına kadar, Lübnan'daki çatışmalarda fiilen bir yer almaktan kaçınmıştır. Ne varki, iç savaşın ve Lübnan'ın ikiye bölünmesinin kaçınılmaz hale gelmesi üzerine gelişmelere doğrudan doğruya müdahale etmişlerdir. Ancak Yaser Arafat, bundan daha önce El Ahrım gazetesine verdiği bir demeçte söyledikleriyle, olayların gelişme yönüne hazır olduklarını belli etmiştir: "FKÖ komutanlığı, çarpışmalara Lübnan ordusunu sokmayı amaçlayan bir planın var olduğu yönünde bazı bilgilere sahiptir. Bizim bilgilerimize göre, başbakan Franjiye'nin başkanlığında, Kamil Chomoun ve Pierre Gemayel'le birlikte bazı subayların da katılacağı bir toplantıda, orduya başvurma sorunu görüşülecektir."

"YENİ BİR İSRAİL'E HAYIR"

6 Ocak'ta da Lübnan Komünist Partisi'nin günlük yayın organı *An Nida*'da *Beyrut* gazetesinde, Baabda'daki Cumhurbaşkanlığı sarayında yapılan bir toplantıda gerici maronist hristiyan yöneticilerin aldıkları gizli kararlar yayınlanmıştır. Bu kararlar belli başlı şu noktalarda toplanmaktadır:

"Tırmanışın sürdürülmesi, büyük çarpışmalara hazırlanılması, Lübnan'da Filistinlilerin varlığına son vermek amacıyla Filistin direnişçilerinin savaşa çekilmesi için her türlü baskıya başvurulması, ve Lübnan'daki Filistin'lilerin, nüfusları oranında diğer Arap ülkelerine dağıtılması." Yine alınan gizli kararlar arasında, Lübnan'ın "Taksim" inin kabulü için uluslararası kamuoyunu hazırlayacak büyük bir diplomatik kampanyanın düzenlenmesi de yer almaktadır. Bu kararların açıklanmasından önce FKÖ yöneticilerinden Abou Ayad şunları söylüyordu: "Filistin'in 1948 yılındaki bölünmesinin bu kez Lübnan'da tekrarlanmasına kesinlikle izin veremeyeceğiz. Burada yeni bir İsrail'in kurulmasına hiçbir biçimde izin veremeyeceğiz."

Görüldüğü gibi Lübnan'da yaratılan olaylar emperyalizmin Orta Doğu'yu ele geçirme planının bir parçası ve devamıdır. Yeni bir İsrail yaratılması planı şu an için geriletilmiş görünüyor.

SOLUK KESEN BİR NUTUK

Mao Çe Tung koltuğuna iyice gömülmüş durumda. Sigarasından derin nefesler çekiyor. Küllerini ise gelişigüzel silkiyor döşemenin üzerine. Kabul resminin sona erdiğini anlıyoruz, izin isteyerek kalkıyoruz. Mao bizi kapıya kadar geçiriyor. Ellerimizi sıkarken sürekli bir biçimde bizi görmekten memnun olduğunu, Komintern ve Stalin yoldaşın çabalarını bütünüyle takdir ettiğini ve bize işimizde yardımcı olacağını yineliyor. Kang Çeng ise gülümsemek ve derin derin soluk almakla yetiniyor.

15 Mayıs 1942

Gurubumun çalışmaları yönündeki kuşkuları ortadan kaldırmam gerekiyor. Jujin ve Aleiev'e göre bu kuşkular gerçekten mevcut bulunuyor. Özellikle Kang Çeng'in servislerinde bu daha da belirgin bir biçimde görülüyor.

Çin partisinin içinde neler olup bittiğini hiç mi hiç bilmiyoruz. Onlar da olup bitenleri bizden saklamak için ellerinden geleni yapıyorlar.

18 Mayıs 1942

Mao Çe Tung'un son söyleviyle ilgili gösteriler ve toplantılar bir birini izliyor. Bunlardan bir ikisine ben de katılıyorum. Henüz elimde söylevin metni yok. Çinli yoldaşlardan istemeliyim söylevin metnini.

Akşam, Jujin'e Mao'nun söylevi hakkındaki görüşlerini soruyorum. Şaşkına dönüyorum. Japonya'ya karşı yıllar sürecek bir savaşa girişildiğini, Çin'in boyunduruk altına girmesi ya da bağımsızlığına kavuşmasının söz konusu olduğu bir sırada Parti'nin "çalışma stiline düzeltilmesi" gibi bütünüyle iç sorun niteliğindeki bir sorunla uğraşılmaktadır. Bu sorun önemli sayılsa bile her halde şu sırada ikinci plana aktarılacak gerekirdi.

Jujin'den, Çin'li yöneticilerin söylevlerine bin gücükle davet edildiğimizi acıyla öğrendim. Bu tür bir çağrı gerçekten ayrıcalıklı bir davranıştı. Jujin ve Aleiev Mao Çe Tung'un Şubat ayı içinde verdiği söylevlerin sadece birine davet edilmişlerdi. Jujin'e bakılırsa bu söylev şaşırtıcıydı. Mao durup dururken sekterlerden, dogmatiklerden, ampiristlerden ve sibjektivistlerden söz etmeye başlamıştı. Bunları parti'nin en büyük düşmanları ilan etmişti. Ancak bunların kim oldukları hakkında bir şey söylememişti. Söylev sonuna doğru iyice anlaşılabilir duruma gelmişti. Mao açıkça birini suçluyordu. Bu belliydi. Ama savurduğu tehdit yağmuruna rağmen kimden söz ettiğini anlamak mümkün değildi.

Bütün bunlar gerçekten şaşırtıcı. Olaya daha yakından bakmak gerekiyor.

Çin Komünist Partisinin bu durumu Kominterni endişelendiriyor.

19 Mayıs 1942

"Üç çalışma biçiminin uygulanması" ve "Parti'de rutin şemalara karşı hareket" kampanyalarına Çeng - Feng adı veriliyor. Çin Komünist Partisinin yönetiminin Ceng - feng'e büyük önem verdiği açık bir biçimde görülüyor. Aksi halde bu soruna ayrılan gösteri ve toplantıların olağanüstü sayısını izah etmek mümkün değil. Toplantı ve gösteriler özellikle Yenan'da yapılıyor. Çeng - feng'in kesin bir biçimde bir politik hareket olduğundan kuşku yok. Ama şimdilik neyi ifade ettiğini anlamak imkanımız bulunmuyor.

24 Mayıs 1942

Bazı Çin'li yoldaşların bize soğuk, hatta düşmanca davranmalarının nedenini anlamaya çalışıyorum. Çin Komünist Partisi yöneticileriyle görüşmelerimizden — ki bu görüşmeler hiç te iç açıcı değil benim için — bize karşı davranışlarının Sovyetler Birliği'ne karşı genel olarak takındıkları dostane olmayan tavırlarının bir özü olduğu çıkıyor. Bu durumun nedenlerini kesinlikle şöylece özetlemek mümkün:

Öncelikle geçen yıl uğradığımız askeri bozgunlar var. Burada hiç bir şeyi gözden kaçırmıyorlar. Sonra Sovyetler Birliği "Özel Bölge"ye askeri malzeme ve silah vererek yardım edememiş. Bu yüzden Sovyetlere kin duyuyorlar. Öyle sanıyorum ki, hoşnutsuzluğun önde gelen temel nedeni bu.

SOVYET HALKININ ACILARI VE YENİLGİSİYLE NASIL ALAY EDİLEBİLİRDİ... ÇİN'E YAPTIĞIMIZ, YAPMAKTA OLDUĞUMUZ YARDIMLAR NASIL GÖRMEZLİK TEN GELİNİRDİ?

ALAYLAR, SERZENİŞLER

Oysa, Sovyetler Birliği tarafından "Özel Bölge"ye yapılacak her türlü silah yardımı, Çan Kay Şek'in merkezi hükümetiyle aktedilen anlaşmalara bütünüyle aykırıdır. Bu yöndeki bir davranışın ise Japonlara karşı kurulan ortak cephenin yok olmasına yol açacağından kimsenin kuşkusu bulunmamaktadır. Özel Bölge'ye yapılacak silah yardımı Çan Kay Şek tarafından Çin'in iç işlerine karışmak biçiminde yorumlanacağı ve dolayısıyla da bizimle her türlü ilişkiyi keseceği kesindir. Bu durumda Kumintag'la Çin Komünist Partisinin birbirleriyle silahlı bir çatışmaya girişmeleri kaçınılmaz olacaktır.

Eğer olaylar bu yönde gelişseydi bu Japonlar için gerçek bir bayram sayılacaktı. Çünkü ortak cephe çökmüş olacaktı. Çan Kay Şek'e gelince, onun Özel Bölge'ye karşı bir harekate girişmesi "Özel Bölge"nin yok olmasıyla sonuçlanacaktı. Çünkü Özel Bölge'nin gücünü sayı olarak Kumintag'ın elindeki kuvvetlerle kıyaslamak bile mümkün değildi.

Bütün bunlara rağmen burada yine de Sovyetlerin yardımını bekliyorlar. Ve ben öyle sanıyorum ki bu yardımı ılgacı Japonlara daha iyi direnmek için

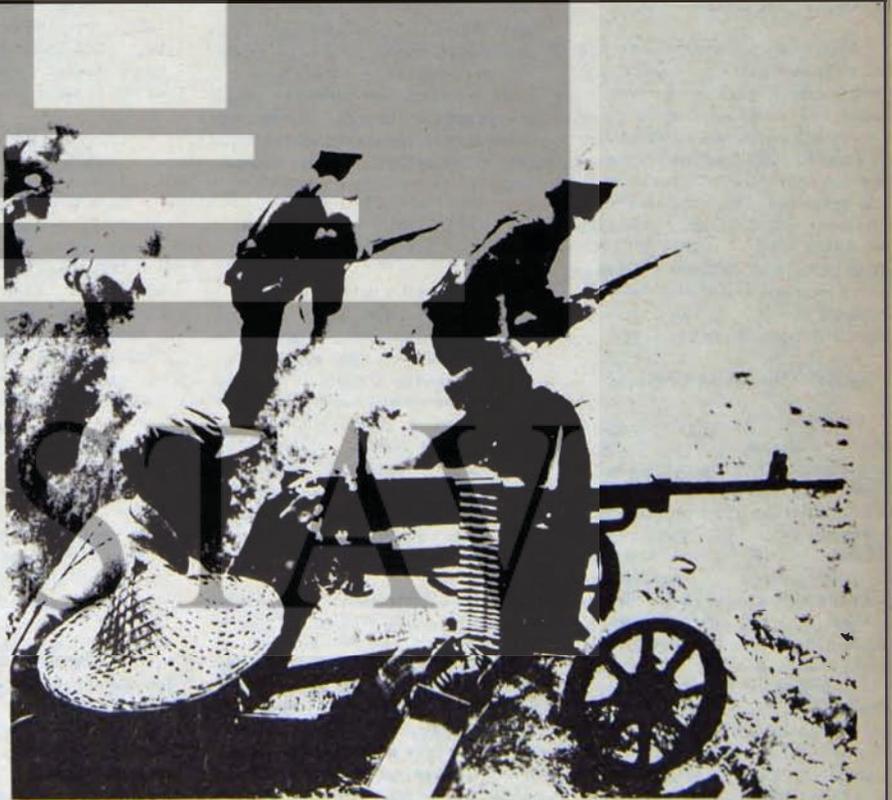
istemiyorlar. Şimlikli görünüş gerçektir. Ama yine de öyle sanıyorum ki bir iç savaş ihtimalini gözden irak tutmuyorlar.

Evet burada silah konusunda Sovyetler Birliği'nin yardımına güveniyorlar. Bunu açıkça söylediler bana. Oysa bu konudaki serzenişleri bütünüyle mesnetsiz. Sovyetler Birliği'ne karşı hiç te dostane sayılmayan bir tutumu ifade etmekten başka anlamı yok bütün bunların... Tıpkı Kang Çeng'in yaptığı gibi...

Bu alayları ve serzenişleri kulaklarımla duymasaydım, inanmazdım.

Duyduklarım öylesine korkunç seylerdi ki anlayacak durumda değildim. Sovyet halkının acıları ve yenilgisiyle nasıl alay edilebilirdi... Çin'e yaptığımız, yapmakta olduğumuz yardımlar nasıl görmezlikten gelinirdi... Çok sayıda endüstri bölgesinin işgal edildiği ya da harabeye çevrildiği şu sırada yapılan bu yardımların ne ifade ettiği düşünmemek nasıl mümkün olabilirdi?... Böylesine duygularla neden mücadele edilmeyordu? Neydi bütün bu olup bitenler?..

Önümüzdeki sayıda:
MARKSİZME BÜTÜNÜYLE YABANCI

ÇİN : İÇ SAVAŞTAN BİR GÖRÜNTÜ

NESİN VAKFI EDEBİYAT YILLIĞI 1976

HALİS DOĞAN

Edebiyat yıllıkları bir yılın edebiyatı hakkında derli toplu bilgi vermeleri bakımından çok yararlı. Yerli çeviri kitapların bir listesini vermekten öte hemen hiç bir yararı olmayan yıllıkların yanında *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı 1976*'nın özel bir önemi var.

Yıllık, yirmi bölüm. Sunu'dan sonraki "1975 Edebiyat Takvimi" bölümünde 4 Kasım'a dek edebiyat olayları sıralanmış, "1975'te Şiir" bir şairin uzun Şiir - Kısa Şiir tartışmasında söylediklerini tartışacağına, onun uzun şiire karşı oluşunu, hiç uzun şiirin olmamasıyla açıklayan bir anlayışın ürünü.

"1975'te Hikaye ve Roman" bölümünde 12 Roman, 7 hikaye kitabını değerlendirmiş A. Özkırımı. Doyurucu bir bölüm. "Eleştiri, Deneme" bölümü için "neden bir eleştirmen değil?" diye sormadan edemiyor insan. Yine de Cemal Süreyya'nın eleştirisi konusundaki söyledikleri tartışmaya değer. "1975'te Halk Edebiyatı" nı C. Öztelli düzenlemiş, Erdal Öz bütün boyutlarıyla Çocuk Edebiyatını incelemiş. "Radyoda Edebiyat", "Televizyonda Edebiyat" kitle iletişim araçlarında edebiyata ne kadar az yer verildiğini gösteriyor. B. Onaran'ın "1975'de Çeviri Yayınları ve Sorunları" üstüne kısa bir yazısından sonra "1975'de Armağanlar, Ödüller, Yarışmalar" konusunu bütün yönleriyle Kemal Özer düzenlemiş.

"1975'de Edebiyat Tartışmaları" nın Yılığa alınması çok yerinde. Sabahattin Ali, Sait Faik dolayısıyla açılan tartışmada "resmi münekitlerle" işçi sınıfı biliminden yana olanlar hiç bir kuşkuyla yer vermeyecek biçimde açığa çıktı. Köy romanı tartışmasının ise "Köy romanı mı? Kent romanı mı?" biçiminde konulması yanlış. Böyle bir ayırım, yapılamaz; kasıtlıdır. Baykurt'un öne sürdüğü kanıtların zayıflığı karşısında ilk bakışta söyledikleri doğru gibi görünen A. İlhan'ın tartışma seviyesi ise cümlelerin malumu. Yıllarca önce onun tartışma seviyesi hakkında söylenen "Çamur at, izi kalır" sözünün doğruluğu bir kez daha anlaşıldı. Hatta üstüden aradan geçen yıllarda bu vadide hayli mesafe aldığı anlaşılıyor. Bu bölüme kısa şiir - uzun şiir tartışmasında söylenenler de alınmalıydı.

"Türkiye'ye Gelen Edebiyatçı Konuklarımız" bölümüne söz konusu edebiyatçıların yapılan bütün konuşmalar ve onlarla ilgili bizim yazarlarımızın yazılarını konulmuş. Dergimizin 8. sayısında Ankara'daki basın toplantısında Simonov'un konuşmasının ve sorulara cevaplarının tam metnini yayımlamıştık; yıllığa alınmamış.

"1975'te Neler Yaptılar, 1976'ya Neler Hazırlıyorlar?" bölümü gereksiz. Bir de edebiyatçıların ne yaptıklarını hele ne yapacaklarını sormak sayfa sayısını çoğaltmaktan öte bir şeye yaramıyor. 1975'te Edebiyat Olaylarından sonra "İnceleme ve Araştırma" bölümünün iki yazısı Yıllıkta değil bir edebiyat dergisinde yayımlanmalıydı. "Türk Edebiyatı ve Edebiyatçıları Yurt dışında" bölümünün gelecek yıl zenginleşmesini diliyorum.

1975 yılında yitirdiğimiz sanatçılar için arkalarından yazılan "... Hey gidi Koçuların Koçu. . . Beni nerede, ne zaman yakasala yemeğe götürmek adetiyle. Ekseriya çeşnisi bol olan İstanbul lokantasına. Menüde ne varsa tadmam için adeta zorlardı. . . türünden, ölene mi onun arkasından yazanın midesine mi yazık olduğu anlaşılmasın yazıları yayımlanamamak, yapıtlarının toplu bir değerlendirmesini yapmak daha uygun olurdu sanırım.

"Yaş Dönümlerinde Edebiyatçılarımız" bölümüne neden gerek duyulduğunu anlamak zor. Yaşları, edebiyatçılarla konuşmak için bir neden olabilir mi? Hele 20 yıldır edebiyatla ilgilenmemiş olanla. İlginç görüşler var bu bölümde. Balzac'ı bilmeyen yazar eskileri mi, Türkiye edebiyatının "çocukça bir hal aldığını" iddia edenler mi dersiniz. A. Gölpınarlı, Orhan Veli ve Orhan Kemal'den başka edebiyatçı tanımıyor. Üstad sabahları gayet erken kalkar; namazını kıldıktan sonra başlamış yazmaya; öğleden sonra kütüphaneye gitmişse biraz "ırmızanmış"; oturduğu yerde gözleri kapanmış.

ÖNERİLER

Gelecek yıl 1976'nın edebiyat dergileri tek tek değerlendirilmeli. Edebiyatın nabzı edebiyat dergilerinde atar. Yalnız kaybettiklerimizi değil, edebiyat dünyasına kazandıklarımızı da anmalı; olabildiğince bütün yazarlardan söz edilmeli. Asım Bezirci'siz bir yıllık - Üstelik Nazım'la ilgili bir inceleme antoloji yayımladığı yıl - eksik olmaz mı?

Yıllık ülkemizde düzenlenenlerin en iyisi. İlk olmanın getirdiği eksikliklerin önümüzdeki yıl giderileceğine kesinlikle inanıyorum. Bu yıllık başı başına bir edebiyat olayıdır. Aziz Nesin'in bir Türkiye Edebiyatı düşünülemez; bundan böyle "Yıllık" sız da düşünülemez. Bu yıl, Edebiyatla ilgilenenlerin, almaları gereken ilk kitap *Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı 1976*.

MACBETH YA DA TV'NİN MC'YE OYUNU

MESUT ODMAN

"Kan kokuyor hâlâ şurası:
Arabistanın bütün kokuları
Temizleyemeyecek şu ufak eli!"
lady Macbeth

(Macbeth, Parde V, Sahne I)

Büyük İngiliz şairi ve dram yazarı Shakespeare'in, ünlü oyunu Macbeth'i 1605 - 1606 yıllarında yazdığı sanılıyor. Yazılışından 370 yıl sonra, 15 Ocak 1976'da, TRT Televizyonunun izleyicilerine bile çok şey anlattı *Macbeth*. Shakespeare'in gücünü gösteren bir örnek.

Macbeth, bir asker. İskoçya Krallık Ordusunun komutanlarından. Savaşta büyük yararlıklar gösterdiği için Kral tarafından ödüllendirilir ve kendisine bir beylik verilir. Ama o, savaştan dönerken geleceğini öğrenir falcılardan: kral olacaktır. Bu mutlu geleceği yakınlaştırmak, önündeki engelleri ortadan kaldırmak ister. Önceleri korkar, karar veremez:

"Döktüğüm kanla akıp gitse her şey,
Bir vuruşta sonuna varılsa işin,
Bir anda bu dünyayı kazanırsen,
Zaman denizinin bir kumsalı olan bu dünyayı
Öbür dünyayı gözden çıkarır insan.
Ama bu işlerin daha burda görülüyor hesabı.
Verdiğimiz kanlı dersi alan
Gelip bize veriyor aldığı dersi."

Ama, tutkulu bir kadın olan karısının da kıskırtmasıyla kralı öldürür, tahta çıkar. Kanla sürdürür iktidarını; kiralık katillerle görür işini kimi zaman, kimi zaman da iktidarın sağladığı yasal olanakları kullanır insan öldürmek için. Ama git gide, kendi eseri olan kan göllerinde boğulmaya başlar. Macbeth şu sözleri bugün için söyler gibidir:

"Ne korkunç cinayetler işlendi bugüne dek!
Ama eskiden, beyni paralanınca
İnsan ölü gider, her şey bitermiş.
Şimdi ölenler diriliyor:
Kafalarında yirmi bıçak yarısıyla kalkıp
İskemlemizi alıyorlar altımızdan."

Bütün zorbalara gibi, ulaştığı nokta, geri dönülmez bir noktadır. Sayısız cesedi çiğneyerek gelmiştir çünkü oraya; cesetlerle tıkanmıştır geçip geldiği yol. Önünde ise yeni engeller vardır; ya ezip geçecek, ya yıkılıp altında kalacak:

"Engel dinlemem artık kendi çıkarımın önünde.
Öylesine kan içinde yüzüyorum ki
Geri gitsem de belâ, ileri gitsem de."
Korkusu falan kalmamıştır. Korkuların kaynağı olmuştur:
"Korkunçla senli benli olmuş düşünce;
Kılıp kıpırdamıyor."

Ama sonunu da çok iyi bilmektedir:
"Baharı yazı geçti ömrümün;
İhtiyarlığın keyifleriyse bana haram:
Saygılar, sevgiler, sürüyle dostluklar bekleyemem.
Benim payım olsa olsa sessiz ama derin lânetler."

Akıttığı kanlarda boğulmaktadır Macbeth'in sonu. Ondan en çok acı çekmiş olanın kılıcıyla biter ömrü. Macbeth, bir kadından doğmuş bir kimsenin kendisini öldüremeyeceğine inanır. Hayatın bütün düşmanları gibi, hurafelerle destekler varlığını. Ama hayatı savunular, önce bu hurafeleri yıkarlar, sonra zorbaları.

Macbeth, pek az dönemde bu kadar cuk oturmuş olabilir. TV ara sıra böyle olumlu sürümler yapıyor. 12 Ekim seçimleri öncesindeki *Ozgürlüğü Bedeli* adlı oyun, kimlere oy vermeyeceklerini anlatıyordu sanki seçmenlere. *Macbeth*'i seyrederken de kim bilir kimler hop oturup hop kalkmıştır. O gece uykuları kaçan sürüyle adı, küçük bir çocuk bile bir çırpıda sayıverir.

Şimdi MC'yi bekleyen bir iş var. Önce, TRT'ye attıkları yeni "taş" kollarını sıvmalı. Bu olayın "Müsebbiplerini tespit ve teşhis" edip gereğini yapmalı. Sonra, MC'nin kitap toplayıcıları, Balzac'ın, Dostoyevski'nin, Gorki'nin yanına, artık Shakespeare'i de katmalılar. Hem kim bilir, belki o da bozguncu fikirlere bulaşmıştır. Bir soruştursunlar bakalım. Hatta biz bir ipucu da verebiliriz: Marx, bu Shakespeare denen adamın "dünyanın en büyük iki dramatik dâhisinden biri" olduğunu söyler ve eserlerinin birçok bölümünü ezberlemiş. Eh, iz sürmek için de bu kadarı yeter!

TURİZM - İŞ GENEL SEKRETERİ
RIZA ERDOĞAN'IN YÜRÜYÜŞ'E
ÖZEL DEMECİ:

SINIFSA BİR ÖRGÜT OLDUĞU GÖREVİNİ İYİ KAVRAMIŞ BİR SENDİKA, BURJUVAZİ İLE EN UZLAŞMAZ MÜCADELEDE EN GENİŞ YİĞİNLARIN ÖRGÜTLÜ DESTEĞİNİ KAZANABİLİR. AYNI ŞEKİLDE, SOMUT KOŞULLARDA İŞÇİ SINIFINI BÖLEN UZLAŞMACI GÖRÜŞLER VE MACERACI, BÖLÜCÜ AKIMLARIN İDEOLOJİK ETKİLERİ KARŞISINDA DA SAF TUTMAK GEREĞİNİ KAVRAR.

BASKILARA KARŞI İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ

● Son aylarda yeni boyutlar kazanan işçi hareketleri içinde Turizm - İş başarılı eylemleri ile dikkati çekti. Bu eylemleri kısaca özetlermisiniz?

Gerçekten de son günlerde ve yaklaşık bir yıldır, sendikamız yoğun eylemler içindedir. Bunlardan en önemlileri Çınar grevi, Hilton, Foça Tatil Köyü ve Sheraton direnişleridir.

Bu eylemlerimizin geniş ölçüde basına yansıtılması başarılı olduğu için sadece Çınar Grevi üzerinde durmak yeterli olacaktır. Çınar Grevi, ayrıca şu anda devam eden eylemimizdir. Diğer direnişler başarı ile bitmiştir.

Çınar Grevi aynı zamanda bütün eylemlerimizin temelindeki nedenini ortaya koyduğu içinde ayrıca bir önem taşıyor. Çınar Grevinin doğuşu ekonomik nedenlerden çok siyasi nedenlere dayanıyor ve sınıf sendikacılığına karşı burjuvazinin açtığı kutsal cihadın bir örneğini veriyor. Zira toplu sözleşme görüşmelerinde bizim tekliflerimiz ve işverenlerimizin verdiği arasında sadece 400.000 TL. gibi bir fark vardı. Bu farkı vermeyen işveren, greve gidileceğini ve grev süresince uğrayacağı zararın 400 bini fersah fersah aşacağını biliyordu. Buna rağmen göze aldı. Bugün, kendi ifadesine göre 5 milyonu aşkın zararı var. Grev sırasında gerek işveren ve gerekse Oleyiş Sendikası sürekli grev kırıcılığı yaptılar. İşveren için çok doğal olan bu tutum, kendisine işçi sendikası diyen Oleyiş için işçilerin gözünde ibret dersi oldu. Her ikisinde amaçlarına varamadıkları gibi işçiden gereken cevabı aldılar.

● Peki, Oleyiş?

Gittikçe gelişen ve güçlenen ve sınıf sendikacılığı anlayışı doğrultusunda mücadele veren sendikamız bugün burjuvazinin baskı ve oyunlarına, karşımızda kurulu Oleyiş Sendikası aracılığı ile maruz kalmaktadır. Oleyiş bugün hemen hemen işkolumuz işçilerinin tümüne sarı sendika olarak bilinmektedir. Özellikle işçilerin iradesine saygı göstermemesi ve açık sahtecilik oyunlarına başvurması onun çözümlerini hızlandırmaktadır.

Kısaca sendikamız Turizm - İş her bakımdan yükselebilirken, Oleyiş her bakımdan çökmektedir.

● Sınıf sendikacılığı karşısında gerici siyasal iktidarın uyguladığı politikanın belli başlı nitelikleri neler olmaktadır?

Bu baskılar konusunda her gün yeni bir örnekle karşılaşmaktayız. Ekonomik, sosyal ve siyasal problemleri çözmekten aciz olan mevcut hükümet anti - demokratik uygulamalarla bu acizini kapamaya uğraşmıyor.

Temelde ise, işbirlikçi burjuvazinin ekonomik istekleri ve bunların karşılanması yolları başta işçi sınıfı olmak üzere tüm halkımızın daha ağır bir biçimde sömürülmesine dayanıyor. Bu nedenle de daha baskılı bir ortam bu güçler açısından zorunlu oluyor. Bu baskılar daha anti - demokratik yasalar çıkarmak ve idari tedbirler almaktan, sıkıyönetimlere ve hatta daha da ötesine kadar uzanabilecek bir perspektif taşıyor.

Genel planda tedbirler kanunu niteliğinde kanunların çıkarılması planlanırken özel olarak sınıf sendikacılığına karşı mevcut kanunlarda anti - demokratik yönden daha da geri değişiklikler yapmak, yeni Sendikalar, Grev ve Toplu Sözleşme Kanunları çıkarmak hedefleniyor. Hatta işyeri koruma birliklerinin kurulması gibi açık faşist tedbirler hesaplanıyor. Bu kanunlar çıkarsa eğer amacın ve niteliğinin ne olacağı şimdiden bellidir.

Kaldı ki, bugün mevcut kanunlar da işçi sınıfından yana değildir. İşçi sınıfının sendikal mücadelesini engeller niteliktedir. Bu nedenle biz yandan daha da geri nitelikteki tasarılarla karşı mücadele ederken aynı zamanda mevcut kanunların işçilerden yana değiştirilmesi için de mücadele vermek zorundayız.

● Somut ekonomik baskılara örnek verebilir misiniz?

Son günlerde üzerinde tartışılan konulardan biri de işçi ücretlerinin dondurulması. Bu tedbir işverenlerce yıllardır öne sürülüyor. Gerçekte fiilen nisbi anlamda uygulamalar bu yöndedir. Fiat artışları ile ücret artışları arasındaki korkunç fark, nisbi anlamda ücretlerin donması sonucunu doğuruyor. Mutlak anlamda dondurulması ise ancak çok ağır baskılı ortamda mümkün olabilir. Zira geniş işçi ve emekçi yığınlar bu konuda hayli bilinci ve hassastırlar.

400.000 işçiyi şimdilik kapsayan ve gelecekte kapsamı daha genişletilmesi düşünülen işçilerin memurlaşdırılması çabası dolaylı yollarla ücret dondurulmasının bir uygulaması oluyor. Şüphesiz amaç sadece bu olmamakta. Bir bölüm çalışanı, işçi sınıfından koparmak ve böylece az da olsa onu güçsüzleştirmek hedefleniyor. İşçi sınıfına yönelik bir saldırıdan başka bir anlam taşımamaktadır.

● Referandum konusunda Yargıtay'ın son kararını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Sözü geçen karar saldırının bir başka örneğidir. Bu talihsiz bir karardır.

Bu kararlar, Yargıtay'ın görüşleri arasında bir çelişki ortaya çıkmıştır. Daha önceki bir kararında işverenlerin işçilerin üzerine baskıda bulunabileceği dikkate alan yargıtay, son kararında 18 yaşını dolduran bir insanın imzasını hiç bir baskıya maruz kalmadan atabileceğini kabul etmesi ve bu fikri esas alarak referandumu reddetmesi bir çelişki olmaktadır. Şimdilik bu çelişkinin nedeni somut olarak bilinmemektedir.

Ne olursa olsun, bu karar son derece vahim sonuçların ortaya çıkmasını payı olan bir karakteri içinde taşımaktadır.

● Seydişehir'deki gelişmeleri bu karar ışığında nasıl görüyorsunuz?

İşçilerin özgür iradelerine baş vurma yolunun yani referandum yolunun tıkandığı durumlarda sık sık kanlı olaylar çıkmaktadır. Oysa, Seydişehir'deki olayların temelindeki bu değildir. DİSK Özgür Aliminyum - İş Tek yetkili Sendikadır. İşçilerin serbestçe sendikalaşmasına karşı işçi düşmanları, sarı sendi-

kacılar ve faşist grup, az da olsa bir kısım işçiyi de kandırarak, işçi olmayan serseri tayfasını işçilerin arasına sokarak olaylar çıkarabilmektedir.

Böylesine bir temele dayanan Seydişehir olayı dış görünümü ile MC Hükümetinin ve sınıf sendikacılığı düşmanlarının, faşist zorbaların, bilinçli işçilere ve onların sendikalarına ve de DİSK'e bir saldırısı niteliğindedir.

● Burjuvazinin çok yönlü saldırıları karşısında sendikacılık anlayışınız nedir?

Teorik olarak devrimci sendikacılığın tanımı şüphesiz bilinmektedir. Ancak önemli olan devrimci sendikacılık anlayışının yığınlar içinde oluşumu ve bugün ülkemizde kazandığı anlamdır.

Başlangıçta, sınıf sendikacılığı anlayışı tam bir içerik kazanmamıştı. Devrimci sendikacılığa siyasi mücadelede düşen görevler netleşmemişti. Bu dönem yani başlangıç dönemi daha çok ilkesel mücadele dönemi idi. Özellikle, devrimci sendikacılığa düşen siyasi görevler daha çok biçimsel bir anlamda ele alınıyordu.

Bugün ise devrimci sendikacılığın, sınıf ve kitle sendikacılığı demek olduğu kavranmaktadır. Devrimci sendikacılığın mücadele platformunu bu ikili yapı ve fonksiyon oluşturmaktadır.

Devrimci sendika, ekonomik ve siyasi mücadelesini bu iki fonksiyonu açısından yerine getirdiği ölçüde tutarlı, devrimci gerçekten yığınsal bir yapıya varabilir. Sınıfsal bir örgüt olduğu görevini iyi kavramış bir sendika, burjuvazi ile en uzlaşmaz mücadelede en geniş yığınların örgütlü desteğini kazanabilir. Aynı şekilde, somut koşullarda işçi sınıfının bölünmezliğini görüşler ve maceracı, bölücü akımların ideolojik etkileri karşısında da saf tutmak gerektiğini kavrar. Kitle örgütü olduğu gerçeğini kavramış olan bir sendika tüm bu görevlerini yerine getirirken ve özellikle siyasi yeteneğini gösterebilir.

İşte şimdi sınıf sendikacılığı demek olan devrimci sendikacılık anlayışı böylesine gerçekçi bir içerik kazanmakta, ayakları daha çok yere basmakta, ilkesel görüşler hayata geçmekte, sekte yaklaşmalar kendine ortam bulamamaktadır.

Söz konusu sınıfsal sendikacılık anlayışının daha çok oturacağı ve gelişeceği belirginleşmektedir. Somut sonuçlar açısından, sınıf sendikaları toplumumuzda gerçekten vazgeçilemez ve dikkatten uzak tutulamaz. Toplumsal bir güç haline gelecek, özellikle siyasi iktidar üzerinde etkili bir ağırlık kazanacaktır. Sadece işçi sınıfının değil geniş halk yığınlarının desteğini sempatisini kazanacaktır.

Ancak şüphesiz bu hedeflere kendiliğinden varılmaz. Ve ayrıca sınıf sendikacılığının etkileşmesi burjuvaziyi gittikçe daha çok tedirgin hale getirecektir.

Bu nedenle faşist baskılara ve maceracı, sapmacı akımlara karşı mücadele ve işçi sınıfının birliğini sağlamada konusunda yoğun çaba gittikçe daha hayati olmaktadır.